

STEDELIJK MUSEUM ALKMAAR 2022

Inhoud

Verlag van de directie
5

Profiel, visie en missie
20

Tentoonstellingen
26

Begunstigers en fondsen
78

Bruiklenen
82

Aankopen en schenkingen
94

Conserveren en restaureren
96

Publicaties en lezingen
100

Bericht van de
Raad van Toezicht
104

Organigram
108

Personeel
114

Financieel verslag
118

Colofon
128

Patrick van Mil tijdens de receptie van Rembrandt in Alkmaar.

Verslag van de directie

2022: Een korte terugblik

Nadat we het jaar vanwege de coronamaatregelen met dichte deuren moesten beginnen, ontpopte 2022 zich uiteindelijk tot een jaar vol hoogtepunten en verrassingen. Nooit eerder presenteerde Stedelijk Museum Alkmaar zoveel tentoonstellingen in één jaar – in totaal tien tijdelijke exposities – en behaalde het zoveel bezoekers in één maand – 15.000 in de maand juli.

Ook verheugend was dat het museum ondanks financiële tegenslagen als gevolg van de coronasluiting, de explosieve stijging van de energielasten en de algemene prijsstijgingen het jaar 2022 toch kon afsluiten met een positief exploitatieresultaat. Dit is vooral te danken aan de onverwacht goede bezoekerscijfers – ruim 53.000 bezoekers – en daaruit voortvloeiende eigen inkomsten. Het feit dat de indexering van de gemeentelijke subsidie voor Stedelijk Museum Alkmaar ver achterblijft bij de algehele prijs- en loonstijgingen is voor de langere termijn wel een punt van zorg.

Op verschillende fronten kon het museum dit jaar belangrijke mijlpalen noteren. Voor het eerst in zijn bijna 150-jarige bestaan had het museum met de *Vaandeldrager* een meesterwerk van Rembrandt in huis. Met zowel de presentatie van de *Vaandeldrager* als de tentoonstelling *Plantage Alkmaar* bereikte het museum nieuwe doelgroepen en bezoekers, die nooit eerder in het museum waren geweest. De lancering van het nieuwe educatieve programma voor het VMBO in de regio Noord-Holland Noord, getiteld *CuratorLab on Tour*, verliep succesvol. De open call voor een kunstopdracht ter gelegenheid van de viering van 450 jaar Alkmaar Ontzet leverde maar liefst 142 inzendingen van kunstenaars uit 43 landen op. Met de Patronen werd een nieuwe kring van begunstigers gevormd. De bekendheid van het museum nam toe en de waarderingcijfers van de bezoekers stegen. Al met al was 2022 voor Stedelijk Museum Alkmaar een succesvol jaar.

Collectie

Na de spectaculaire aankoop van het zeventiende-eeuwse kerkinterieur van Emanuel de Witte eind 2021 was het acquisitiebeleid in 2022 vooral gericht op versterking van de Bergense-School-collectie. Met de aankoop uit een particuliere collectie van een prachtig schilderij van Mommie Schwarz uit 1914 werd een lang gevoeld hiaat in onze collectie eindelijk opgevuld. Daarnaast kon de Bergense Schoolcollectie worden verrijkt met een belangrijk werk van Wim Schuhmacher en diverse schenkingen, waaronder werken van Matthieu Wiegman en Henri Le Fauconnier. In vervolg op de overzichtstentoonstelling van Allart van Everdingen kon het museum een fijn-zinnige brunaille van de zeventiende-eeuwse Alkmaarse meester verwerven. In het verslagjaar konden enkele belangrijke restauraties worden uitgevoerd, waaronder een monumentaal portret van Piet Wiegman, dat vervolgens in de vaste presentatie kon worden getoond.

Programma

Met maar liefst tien tentoonstellingen presenteerde Stedelijk Museum Alkmaar in 2022 een rijk en gevarieerd programma met een mix van kunst, cultuur en geschiedenis, dat zich uitstreckte van de zestiende en zeventiende eeuw (Cornelis Drebbel, Allart van Everdingen, Maria van Nesse), de achttiende en negentiende eeuw (Plantage Alkmaar) tot aan de twintigste en eenentwintigste eeuw (Rudi van de Wint, Victoriefonds Cultuurprijs, Nieuwe Vrijheidsbeelden). Rode draad in al deze tentoonstellingen is de relatie van het onderwerp met de stad en de regio. Dat is de kern van ons programmabeleid. Daarnaast proberen we waar mogelijk en relevant historische thema's te verbinden met het heden. Zoals met de hedendaagse foto's van Pascal Vossen, die laten zien hoe de landschappen die Allart van Everdingen in de zeventiende eeuw vastlegde onder invloed van de mens zijn veranderd. Of met de videowerken van kunstenaar Dimitri Madimin die daarin een even menselijk als indringend beeld schetst van de huidige inwoners van de vroegere plantage Alkmaar in Suriname.

Meer dan voorheen besteedde Stedelijk Museum Alkmaar in 2022 aandacht aan moderne en hedendaagse kunst. Daarbij treedt het museum steeds vaker op als opdrachtgever voor hedendaagse kunstenaars. Naast bovengenoemde voorbeelden geldt dat in het bijzonder voor het project Nieuwe Vrijheidsbeelden. Uit 142 inzendingen werden zeven kunstenaars geselecteerd om een schetsontwerp te maken voor een nieuw kunstwerk ter gelegenheid van de viering van 450 jaar Alkmaar Ontzet. Een maand lang kon het publiek in het museum stemmen. De drie werken met de meeste stemmen zullen in 2023 worden gerealiseerd en tentoongesteld.

Een van de hoogtepunten van 2022 was de komst van de *Vaandeldrager* van Rembrandt naar het museum. Voor de landelijke tournee van het meesterwerk langs de 12 provincies was Stedelijk Museum Alkmaar uitverkoren als locatie voor de provincie Noord-Holland. Ondanks de korte voorbereidingstijd slaagden we er in een speciale presentatie te maken, waarin het werk van Rembrandt werd gecombineerd met een pas ontdekte vaandeldrager van de Alkmaarse meester Caesar van Everdingen uit particulier bezit, die nooit eerder publiekelijk was getoond. De komst van de *Vaandeldrager* was een goede aanleiding om een publicatie uit te brengen over de zestien schutterstukken die Stedelijk Museum Alkmaar bezit. De publicatie werd op 2 juli aangeboden aan de veiligheidsdriehoek van de regio Alkmaar.

De tentoonstelling *Rudi van de Wint. Reis naar het oneindige* was een goed voorbeeld van de provinciale en regionale functie die Stedelijk Museum Alkmaar vervult. Door gezamenlijke activiteiten en arrangementen met het landschapskunstwerk Project De Nollen in Den Helder en Een Zee van Staal in Wijk aan Zee en met een beeldenroute door Noord-Holland werd de aandacht van heel kunstminnend Nederland getrokken door deze belangrijke kunstenaar. Voor de velen die alleen zijn werken in de Tweede Kamer kenden, was de overzichtstentoonstelling in Stedelijk Museum Alkmaar, de eerste ooit over Rudi van de Wint gemaakt, een openbaring. De bijbehorende door het museum verzorgde publicatie was voor het einde van de expositie uitverkocht.

In het najaar stonden twee markante historische Alkmaarders centraal in onze exposities. Maria van Nesse (1588–1650) was een rijke, alleenstaande katholieke vrouw waarover we dankzij de vondst van haar kasboek en de daarop gebaseerde publicatie van Judith Noorman en Robbert Jan van der Maal nu veel meer weten dan van welke zeventiende-eeuwse Hollandse vrouw ook. Cornelis Drebbel (1572–1633) was een beroemde Alkmaarse uitvinder. Dankzij de tentoonstelling in Stedelijk Museum Alkmaar weet het publiek nu ook dat hij in zijn jonge jaren een begaafd graveur en prentmaker bij Hendrick Goltzius was.

Met de tentoonstelling *Plantage Alkmaar* werd een nieuw, onbekend hoofdstuk geschreven over de koloniale geschiedenis en het slavernijverleden van Alkmaar. De expositie bood een gedetailleerd beeld van de rietsuikerplantage in Suriname die in de achttiende eeuw door Alkmaarders werd opgericht en waar tot de afschaffing van slavernij in 1863 zo'n 600 slaafgemaakten woonden en werkten. De expositie kreeg veel aandacht en had veel impact. Naar aanleiding van de expositie besloot de gemeenteraad van Alkmaar tot een nader onderzoek naar het slavernijverleden van de stad.

Participatie en publieksactiviteiten

In het streven naar meer betrokkenheid vanuit de samenleving en een meer divers publieksbereik werkt het museum sinds dit jaar voor diverse projecten met externe klankbordgroepen. Zo trekken we voor de nieuwe collectiepresentatie samen op met een klankbordgroep van inwoners uit de regio met een zeer diverse samenstelling. Zij adviseren ons over toegankelijkheid, publieksbenadering, invalshoeken, taalgebruik en dergelijke en helpen het museum op die manier om voor een breder en meer divers publiek toegankelijk en relevant te worden.

Veel van onze activiteiten in 2022 stonden in het teken van participatie en interactie met het publiek. De toenemende betrokkenheid van onze bezoekers was zichtbaar in het museum. In de expositie *Plantage Alkmaar* werden bezoekers uitgenodigd om te reageren op het onderwerp en hun reacties te delen met andere bezoekers op een speciale tentoonstellingswand. Jongeren maakten zelf voorstellen voor een nieuwe presentatie bij een museumobject (CuratorLab). Bij de realisatie van kunstwerken ter gelegenheid van 450 jaar Alkmaar Ontzet worden inwoners van de stad betrokken. Zowel voor de keuze van *Nieuwe Vrijheidsbeelden* als voor een nieuwe jongerenpresentatie waren de stemmen die bezoekers in het museum konden uitbrengen doorslaggevend.

Tijdens het project *I'm Listening* ging muzikant Marnix van der Poll een weekend lang in gesprek met bezoekers om daar vervolgens in de tentoonstellingszaal al improviserend op zijn piano muzikaal op voort te borduren. Een bijzondere beleving voor de museumbezoekers.

Op 1 oktober vond de eerste Museumnacht in het museum plaats. Deze werd geheel door jongeren georganiseerd en geprogrammeerd. Met 1.300 bezoekers, waaronder veel jongeren die voor het eerst kennismakten met het museum, was de avond een groot succes. Publieksactiviteiten worden steeds belangrijker om specifieke, nieuwe doelgroepen te bereiken.

In de zomer liep de route van de Alkmaarse wandelvierdaagse door het museum en ontvingen we in de vroege ochtend zo'n 2.500 wandelaars die zich vergaapten aan Rudi van de Wint en de Bergense School. Voor velen was het een eerste kennismaking met het museum, die hopelijk naar meer smaakte.

Naast een groot aantal lezingen voor het algemene publiek organiseerden we in dit verslagjaar ook diverse activiteiten voor universiteitsstudenten, wetenschappers en vakgenoten, vaak in de vorm van een seminar of een werkcollege. Universiteiten, wetenschappers (in-spe) en museum-

professionals uit binnen- en buitenland weten Stedelijk Museum Alkmaar steeds vaker te vinden.

Ook buiten de museummuren waren we in 2022 actief: in samenwerking met andere culturele instellingen in Alkmaar organiseerde het museum in de zomer het festival *Move the City* in winkelcentrum De Mare. Een aanstekelijk en laagdrempelig festival dat nieuwe publieksgroepen in aanraking brengt met cultuur. Op 18 november werd de Joost Zwagerman Lezing gegeven door Will Gompertz. Voor een enthousiaste volle zaal in TaqaTheater De Vest hield de bekende Engelse auteur een bevoegen betoog over kunst.

Educatie

Door de coronacrisis was het schoolbezoek aan het museum fors teruggelopen. Mede dankzij een actieve wervingscampagne waarbij scholen in de stad en de regio werden bezocht, kwam het educatieve bezoek in het voorjaar goed op gang en was het museum weer wekelijks 'speelterrein' voor groepen kinderen en jongeren. Het educatieve aanbod van Stedelijk Museum Alkmaar strekt zich uit van het primair onderwijs tot aan het voortgezet en hoger onderwijs. Met name voor het voortgezet onderwijs vervult het museum in toenemende mate een regionale rol. Het schoolbezoek uit omliggende gemeenten groeit.

Het museum heeft dit jaar geïnvesteerd in uitbreiding van het aantal museum-docenten en verdere professionalisering, onder andere in de vorm van trainingen met nieuwe methoden zoals Visual Thinking en Emotienetwerken. Het door Fonds 21 gesteunde VMBO-project CuratorLab on Tour beleefde dit jaar zijn eerste editie. Jongeren ontwikkelden zelf een idee voor een museale presentatie bij een object uit de collectie. De zes beste werden gepresenteerd in het museum. Nadat museumbezoekers en een jongerenjury hun stemmen hadden uitgebracht, werd op 1 oktober de winnaar bekend gemaakt: een 'who dunnit' game gebaseerd op een schilderij van Charley Toorop. De game wordt in 2023 gerealiseerd. Het project kreeg ruim aandacht in de lokale pers. Voor de volgende ronde van Curator Lab on Tour hebben zich al meer schoolklassen aangemeld dan we kunnen bedienen.

Het educatieve programma over het Beleg van Alkmaar kreeg door de Russische invasie in Oekraïne nieuwe actualiteit. Omdat de oorlog op veel scholen onderwerp van gesprek was, hebben we het educatieve programma gratis aangeboden aan scholen met de suggestie om een vrijwillige bijdrage namens het museum te storten op giro 555. In samenwerking met de Hogeschool InHolland in Alkmaar hebben we dit jaar een acquisitiecampagne

gehouden onder de 1200 eerstejaars studenten. Een aantal van hen heeft het museum bezocht tijdens de Museumnacht.

Publieksbereik en waardering

Na de heropening op 26 januari kwam het museumbezoek mondigesmaat op gang. In de weekenden was het redelijk druk, maar op doordeweekse dagen was goed te merken dat het Museumkaart-publiek nog terughoudend was met reizen. In het tweede kwartaal trokken de bezoekcijfers weer aan. Vooral tijdens de presentatie van de *Vaandeldrager* van Rembrandt in juli wisten veel bezoekers het museum te vinden. De extra gratis openstelling op de maandagen in juli leverde veel nieuwe bezoekers op, met name inwoners uit Alkmaar die het museum nooit eerder bezocht hadden. We onderzoeken nu hoe we het museum ook in de toekomst voor inwoners met een laag inkomen toegankelijker kunnen maken. Vanaf juni 2022 biedt het museum ook houders van de VIP-kaart van de Vriendenloterij gratis toegang tot het museum.

De tentoonstelling *Rudi van de Wint* was met 36.000 bezoekers een van de best bezochte exposities in de geschiedenis van het museum. De samenwerking met Project De Nollen in Den Helder leidde tot verdubbeling van het aantal bezoekers aldaar. De tentoonstelling *Plantage Alkmaar* werd na de opening in november onmiddellijk goed bezocht en trok zichtbaar een diverser publiek dan eerdere exposities. Met de uitkomsten van het publieksonderzoek na afloop van de expositie in 2023 verwachten we die trend te kunnen staven. In totaal ontving Stedelijk Museum Alkmaar in 2022 ruim 53.000 bezoekers, aanzienlijk meer dan we na de voorzichtige eerste openingsmaanden na corona hadden verwacht.

Stedelijk Museum Alkmaar was in 2022 goed zichtbaar in de media, met name in landelijke en regionale bladen en op de radio. Met de actie Museum Gym voor heropening van musea trok het museum veel landelijke media-aandacht. De tentoonstelling over Rudi van de Wint kon rekenen op lovende recensie in landelijke dagbladen, terwijl de tentoonstelling *Plantage Alkmaar* vooral in de regionale media uitgebreid en veelvuldig aandacht kreeg. Opvallend was de ruime media-aandacht in dagbladen en radioprogramma's voor de tentoonstelling en het boek over Maria van Nesse, waarschijnlijk ook omdat het portret van deze sterke, onafhankelijke zeventiende-eeuwse vrouw het traditionele historische beeld van een door mannen gedomineerd tijdperk corrigeert.

Door bureau Hendrik Beerda is onderzoek gedaan naar ontwikkeling van de merkwaarde van Stedelijk Museum Alkmaar sinds 2017. Conclusie is dat de merkpositie van Stedelijk Museum Alkmaar onder de inwoners van de

provincie Noord-Holland zich sinds 2017 positief heeft ontwikkeld. En ook sterker is geworden in verhouding tot vergelijkbare instellingen in de provincie. Uit de analyse van het bezoekersonderzoek blijkt verder dat we meer gezinnen en kinderen dan voorheen hebben getrokken en dat de Netto Promotie Score (NPS = verbondenheid, aanbevelingsfactor) een forse sprong omhoog heeft gemaakt sinds 2017 (van minder dan 40% naar ruim 48%). De waardering van de bezoekers voor onze tentoonstellingen was in 2022 met een gemiddelde van 8,2 en uitschieters naar 8,7 zonder meer goed te noemen.

Diversiteit en inclusie

Het onderwerp diversiteit en inclusie staat hoog op de agenda bij Stedelijk Museum Alkmaar. Het museum is aangesloten bij Musea Bekennen Kleur. Verscheidene stafleden van het museum hebben dit jaar deelgenomen aan reflectiesessies en workshops van het project. Met inbreng vanuit de gehele organisatie is een cultuuranalyse gemaakt en vervolgens een concept Plan van Aanpak. In de begroting van het museum is een structureel budget voor Diversiteit en Inclusie vrijgemaakt. Met een representatief deel van de organisatie hebben we onder leiding van een extern deskundige een sessie gehouden over de doelstellingen en aanpak van dit onderwerp met betrekking tot ons museum.

In ons tentoonstellingsprogramma en onze educatieve en publieksactiviteiten bieden we ruimte aan meerstemmigheid en andere perspectieven. Met name door het project *Plantage Alkmaar* hebben we dit jaar partnerships opgebouwd met groepen in de Surinaamse gemeenschap. Mede dankzij deze netwerken hebben we voor rondleidingen en educatie meer docenten met een bi-culturele achtergrond kunnen aantrekken. Ook zijn we dit jaar een samenwerking gestart met Artikel 1, de organisatie voor het voorkomen en bestrijden van discriminatie.

Samenwerking

Stedelijk Museum Alkmaar werkt zowel op landelijk als op lokaal en provinciaal niveau samen met tal van partners en organisaties. Zo is het museum een actieve partner van de stichting Uit-in-Alkmaar waarin de culturele instellingen van Alkmaar gezamenlijk programma- en promotieactiviteiten organiseren. Met het ABC Huis (Bibliotheek Kennemerwaard en Artiance) en TaqaTheater De Vest organiseert het museum jaarlijks de Joost Zwagerman Lezing en de Joost Zwagerman Essayprijs. Samen met onder meer de Grote Kerk realiseert het museum onder de vlag van Het Grote Raam een groot nieuw kunstwerk van Fiona Tan in de Grote Kerk van Alkmaar. Het museum

is actief lid van Prachtstad Partners van Alkmaar Marketing. Naast deze structurele partnerships waren er dit jaar nog tal van samenwerkingsverbanden op projectniveau, of het nu gaat om collectie, onderzoek, tentoonstellingen, educatie of marketing.

Beleidsvorming

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 hebben we samen met andere culturele instellingen in Alkmaar een vijf-puntenplan opgesteld: *Cultuurvisie 2030: een beleidsvisie voor de toekomst van de stad*. Deze beleidsvisie is gepresenteerd aan alle politieke partijen en was onderwerp van een gezamenlijk georganiseerd lijsttrekkersdebat. Daarnaast is Stedelijk Museum Alkmaar nauw betrokken bij de ontwikkeling van het Regionale Cultuurprofiel Noord-Holland Noord dat door de drie bestuursregio's (Alkmaar, West-Friesland, Kop van Noord-Holland) is vastgesteld en aan de staatssecretaris van OCW wordt aangeboden. Het museum heeft als een van de grotere spelers in de regio de ambitie om een initiërende rol te spelen bij de uitvoering van dit beleidsprogramma.

Begunstigers

Na de coronapandemie konden voor de begunstigerskringen van het museum in dit verslagjaar gelukkig weer activiteiten worden georganiseerd, waarvoor de warme banden konden worden aangehaald. Naast de Vrienden, de Bergense Schoolkring en de Schutters lanceerde het museum een nieuwe geefkring: de Patronen, waarvoor zich gelijk een aantal enthousiaste leden aanmeldde. De bijdragen van deze kringen zijn vooral bedoeld voor versterking van de collectie van het museum en daaraan gerelateerde activiteiten zoals restauraties en exposities.

De komst van Rembrandt's *Vaandeldrager* in de maand juli hebben we benut om de banden met stakeholders te versterken en het draagvlak voor het museum te verbreden. Zo hebben we een serie van speciale ontvangsten georganiseerd voor de provincie en voor burgemeesters in de regio, voor de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie, voor het bedrijfsleven, voor ondernemers in de binnenstad, de Prachtstad Partners van Alkmaar Marketing enz.

Ver(nieuw)d museumgebouw

Stedelijk Museum Alkmaar kampt met te krappe huisvesting. Om meer publiek te trekken, duurzamer te worden, het ondernemerschap te versterken en daarmee de exploitatiebasis van het museum te verstevigen is vernieuwing

en uitbreiding van het huidige museumgebouw noodzakelijk. De stad Alkmaar zal in het komende decennium van 110 naar 140-duizend inwoners groeien. De ontwikkeling van de stad en de eigen ruimtebehoefte waren voor het museum en het ABC Huis (Bibliotheek Kennemerwaard en kunstencentrum Artiance) aanleiding om aan Mecanoo architecten opdracht te geven voor het ontwerpen van een plan voor een vernieuwd en uitgebreid cultuurgebouw aan het Canadaplein. In februari van dit jaar werd het plan gepresenteerd onder de titel: de Nieuwe Overdekte. Een nieuwe culturele hotspot die in alle opzichten een verrijking voor de stad vormt. Met dit iconische en duurzame gebouw kan het museum zijn platformfunctie voor de stad beter vervullen, wordt het een aantrekkelijker bestemming voor cultuurtoeristen en een inspirerende ontmoetingsplek voor bestaande en nieuwe inwoners van de stad. Het plan werd door zowel politiek als door het bedrijfsleven en omwonenden overwegend positief ontvangen. In het komende jaar hoopt het museum samen met een nieuw College van B&W in Alkmaar te kunnen werken aan de uitwerking van het plan.

Huisvesting

In 2022 zijn met steun van de gemeente Alkmaar nog enkele aanvullende bouwkundige werkzaamheden ten behoeve van de beveiliging van het museum uitgevoerd. Het museumgebouw voldoet op dit gebied nu volledig aan de internationale professionele maatstaven. De keuken van het museumcafé is begin van het jaar verbouwd. Dit heeft logistieke voordelen en extra werkruimte opgeleverd voor de medewerkers en vrijwilligers in het café. Aan een extern bureau is opdracht gegeven een MJOP (Meerjaren-onderhoudsplan) voor het museum op te stellen. Op basis daarvan zullen gemeente en museum afspraken maken over de financiering van het gebouwonderhoud.

ICT

Het museum heeft afgelopen jaar de functionaliteit van het kaartverkoopstelsel uitgebreid met de mogelijkheid om vooraf een museumbezoek via de website te reserveren en zo nodig te betalen. Met de per e-mail ontvangen e-tickets kan op de geplande datum het museum worden bezocht.

In 2022 is het museum overgestapt van de verouderde collectiebeheerapplicatie Adlib naar het nieuwe, web-based platform Axiell Collections. Beide toepassingen zijn van dezelfde leverancier. Bij de migratie konden de bestaande collectiegegevens naar het nieuwe platform worden overgezet.

Organisatie

Sinds de verzelfstandiging hanteert het museum de Museum cao en zijn alle medewerkers aangesloten bij pensioenfonds ABP. Vanaf mei 2019 is het museum collectief aangesloten bij Stichting PAWW (Private Aanvulling WW) en dragen de medewerkers in loondienst maandelijks via het salaris daarvoor een bijdrage af. Via het PAWW fonds zijn zij bij werkloosheid verzekerd van een werkloosheidsuitkering voor maximaal 38 maanden, in plaats van standaard maximaal 24 maanden (UWV). Het ziekteverzuim is in 2022 gedaald naar gemiddeld 4,1% (2021: 5,2%).

De organisatiestructuur van het museum is in 2022 aangepast. Vanaf januari 2022 ressorteert de development medewerker rechtstreeks onder de directeur-bestuurder. Onder de afdeling Museale Zaken (voorheen Collectie en Presentatie) vallen vanaf april 2022 ook de teams Ontvangst & Beveiliging (voorheen team Publiek) en Techniek. Afdeling Publiekszaken (voorheen Marketing en Development) omvat naast de marketingfunctie, de medewerker reserveringen, de museumwinkel en het museumcafé vanaf april 2022 ook de educatiemedewerkers en de gastvrouwen/-heren. De afdeling Financiën & Bedrijfsvoering is verder verantwoordelijk voor het financieel beheer, personele zaken, secretariaat en ICT. Het Managementteam van het museum bestaat uit de directeur-bestuurder en de drie afdelingshoofden.

De flexibele inhuur voor team Ontvangst & Beveiliging is aangepast. Eerder werd gewerkt met de inzet vanuit een pool met uitzendkrachten. Vanaf 2022 wordt samengewerkt met een bureau dat op detacheringsbasis gediplomeerde beveiligingsmedewerkers aanbiedt.

Aan organisaties, ook aan museumorganisaties, worden door veranderende omstandigheden steeds weer nieuwe eisen gesteld. Van medewerkers vergt dat vaak uitbreiding van hun competenties. Stedelijk Museum Alkmaar heeft daaraan afgelopen jaar veel aandacht besteed. Voor de museummedewerkers die rechtstreeks met publiek te maken hebben, is in 2022 de incompany training voor gastvrijheid voortgezet. Op het gebied van beveiliging zijn trainingen georganiseerd en volgen diverse medewerkers een opleiding om de benodigde diploma's te behalen.

Het museum is aangesloten bij het landelijke samenwerkingsproject Musea Bekennen Kleur. Met dit project worden museummedewerkers zich bewust op welke wijze diversiteit en inclusie geïntegreerd kunnen worden in het museum. Met uiteindelijk de weerslag daarvan in onze museale presentaties, bij het onderkennen van verschillende doelgroepen, in onze communicatie met het publiek en bij het werven en binden van medewerkers en vrijwilligers.

Vrijwilligers

Het museum is trots op de grote groep vrijwilligers die onder andere actief is in de museumwinkel en het museumcafé, als gastvrouw/-heer bezoekers wegwijs maakt in het museum of ondersteuning biedt bij het collectiebeheer, educatie en het onderhoud van relatiebestanden.

Medezeggenschap

Voor de zelfstandige stichting is het ook noodzakelijk de medezeggenschap goed te organiseren. Vanaf eind 2014 wordt er gewerkt met een personeelsvergadering. Onderwerpen in de personeelsvergadering worden vooraf, waar mogelijk in subgroepen met verschillende medewerkers vanuit de organisatie, inhoudelijk voorbereid en uitgewerkt. In 2022 zijn in de personeelsvergadering de volgende onderwerpen behandeld: financiële positie van het museum, beleidsplannen 2023–2026, diversiteit en inclusie, scholing, thuiswerken, plannen toekomstige huisvesting, aanpassingen organisatiestructuur, gedragscode, klachtenregeling ongewenste omgangsvormen, klokkenluidersregeling en cao-ontwikkelingen.

Opening Rudi van de Wint. Reis naar het oneindige in de Grote Kerk met een fragment uit de voorstelling Föld van Christina de Châtel.

Profiel, visie en missie

Stedelijk Museum Alkmaar, geopend in 1875, is één van de oudste musea van Nederland. Sinds 2000 is het gevestigd in een modern museumgebouw in het historische centrum van de stad. Met een eigen winkel en een eigen museumcafé biedt het een culturele totaalbeleving aan de bezoeker. Het is een ondernemend kunst- en cultuurhistorisch museum dat sterk verankerd is in de stad en de regio. Met zijn kwalitatief hoogstaande collectie en zijn ambitieuze tentoonstellingsprogramma heeft het museum het afgelopen decennium nationale betekenis verworven en trekt het in toenemende mate landelijk publiek en media-aandacht.

Stedelijk Museum Alkmaar beheert, behoudt en presenteert een brede en gevarieerde collectie, die op onderdelen van nationaal belang is, maar in alle gevallen nauw verbonden is met de stad en de regio. Zwaartepunten in de 22.000 objecten tellende collectie zijn de zestiende- en zeventiende-eeuwse schilderkunst en kunstnijverheid, kunst uit de vroege twintigste eeuw (de eerste expressionistische beweging in Nederland: de Bergense School) en stadsgeschiedenis.

Met de vaste presentatie, de tijdelijke tentoonstellingen en de overige activiteiten trekt het museum een breed publiek uit de regio en uit heel Nederland. Het museum organiseert een breed scala aan publieksactiviteiten en educatieve activiteiten voor kinderen en jongeren. Stedelijk Museum Alkmaar heeft een belangrijke functie voor het onderwijs en ontplooit voor dat doel tal van educatieve activiteiten, waarmee zowel het primair als het voortgezet onderwijs in de regio worden bediend.

Stedelijk Museum Alkmaar werkt nauw samen met tal van organisaties in de stad en initieert steeds vaker samenwerkingsverbanden in de regio. Het museum vervult daarmee een spilfunctie in de regio Noord-Holland Noord. Op het gebied van onderzoek, collecties en tentoonstellingen werkt het museum veelvuldig samen met universiteiten en met musea in binnen- en buitenland.

Met zijn combinatie van oude kunst, moderne kunst en historie is Stedelijk Museum Alkmaar het Rijks van Hollands Noorden, de museale parel van Noord-Holland boven 't IJ, stevig verankerd in de regio en de trots van de stad Alkmaar.

In 2022 heeft het museum een nieuw beleidsplan voor de periode 2023-2026 opgesteld. Daarin zijn de visie en de missie van het museum voor de komende jaren opnieuw geformuleerd.

Visie

Stedelijk Museum Alkmaar heeft de taak om objecten te verzamelen, te beheren en te presenteren en daarbij kennis over de collectie te vergaren en te delen. Die taak zal altijd blijven bestaan. Hoe conservatief deze kerntaak ook moge zijn, musea zijn ook kinderen van hun tijd en onderhevig aan de tijdgeest. Als publieke instelling moeten wij daarom letterlijk en figuurlijk met onze tijd meegaan. Dat geldt met name in het huidige tijdsgewricht. We leven in een complexe tijd vol onzekerheden en bedreigingen voor de toekomst. De diversiteit van de samenleving is snel toegenomen, de kloof tussen (kans)arm en (kans)rijk enorm gegroeid. De tegenstellingen zijn verscherpt, het debat is gepolariseerd.

Juist in deze complexe tijd kunnen musea van toegevoegde waarde zijn en een belangrijke rol vervullen. Als een veilige, collectieve plek waar ruimte is voor kennismaking met het andere en ontmoeting met de ander. Waar ruimte is voor schoonheid en nuance, voor verwondering en inspiratie. Musea zijn de plekken waar we oefenen hoe we met de wereld om kunnen gaan.

Missie

Stedelijk Museum Alkmaar heeft als missie om een breed en divers publiek kennis te laten maken, te inspireren en te verbinden met kunst, cultuur en geschiedenis van Alkmaar en de omliggende regio. Het museum speelt een maatschappelijke rol in het verbinden van mensen en groepen in een verdeelde samenleving.

Bij het vervullen van de missie laten we ons leiden door vijf kernwaarden:

Nieuwsgierig

We staan open in de wereld en zijn nieuwsgierig naar inzichten, kennis, achtergronden en motieven.

Betrokken

We zijn betrokken bij onze omgeving, bij ons werk en bij elkaar.

Gastvrij

We willen dat iedereen zich welkom en gezien voelt in het museum.

Professioneel

Op alle terreinen werken we volgens de hoogste professionele standaarden.

Ambitieux

We stellen hoge doelen die ons inspireren en stuwkracht geven.

Bezoekers bekijken de Algemene Kaart van Suriname, 1737-1757 van Alexander de Lavaux.
Het bruikleen van Buku-Bibliotheca Surinamica was te zien in de tentoonstelling Plantage Alkmaar.

Tentoonstellingen

Grote zaal

Allart van Everdingen (1621–1675)
Het ruige landschap
 18 september 2021 t/m 8 mei 2022
 (verlengd)

Rudi van de Wint
Reis naar het oneindige
 4 juni t/m 30 oktober 2022

Plantage Alkmaar
Alkmaar in Suriname 1745–heden
 26 november 2022 t/m 19 maart 2023

Middenzaal

Reinaert de Vos
 18 september 2021 t/m 8 mei 2022
 (verlengd)

Victoriefonds Cultuurprijs
 25 juni t/m 25 september 2022

Cornelis Drebbel (1572–1633)
Prentmaker in Alkmaar
 8 oktober 2022 t/m 11 april 2023

Kleine zaal

Pascal Vossen
In Allarts voetsporen
 18 september 2021 t/m 8 mei 2022
 (verlengd)

Rembrandt in Alkmaar
De Vaandeldrager op tournee
 2 juli t/m 31 juli 2022

Stemronde Nieuwe
Vrijheidsbeelden
 30 september t/m 30 oktober 2022

Rijk en onafhankelijk
Maria van Nesse (1588–1650)
 26 november 2022 t/m
 19 maart 2023

Bovenzaal

Emanuel de Witte
Een gedroomde aankoop
 30 september 2021 t/m
 24 januari 2022

Allart van Everdingen (1621–1675)

Het ruige landschap

18 september 2021 t/m 8 mei 2022
(verlengd)

Allart van Everdingen (1621–1675) was de eerste Nederlandse schilder van het ruige Scandinavische landschap. Ter gelegenheid van het 400ste geboortjaar van deze vernieuwende meester organiseerde Stedelijk Museum Alkmaar de eerste overzichtstentoonstelling van diens gevarieerde oeuvre. Deze veelzijdige kunstenaar werd precies 400 jaar geleden in Alkmaar geboren, reisde als jongeman door Noorwegen, en woonde de rest van zijn leven in Haarlem en Amsterdam. Hij was de jongere broer van de schilder Caesar van Everdingen (1616/1617–1678), aan wie Stedelijk Museum Alkmaar in 2016–2017 een succesvolle tentoonstelling wijdde. De tentoonstelling *Het ruige landschap* liet het beste uit Allarts rijke en gevarieerde oeuvre zien; schilderen, etsen en tekeningen van niet alleen Scandinavische landschappen maar ook Hollandse en Vlaamse landschappen en zee- en riviergezichten. Op de tentoonstelling waren bijzondere bruiklenen te zien uit musea als het Mauritshuis, het Rijksmuseum, de Alte Pinakotek München, het Montreal Museum of Fine Arts en (inter)nationale particuliere collecties. De tentoonstelling vond plaats in drie zalen. De sfeervolle vormgeving was in handen van Studio OTW en Studio Vrijdag.

SUCCES IN AMSTERDAM

Success in Amsterdam

NAAR HET N
TO

Rudi van de Wint

Reis naar het oneindige

4 juni t/m 30 oktober 2022

Rudi van de Wint (1942–2006) is misschien wel de bekendste kunstenaar in Nederland. Via de televisie en vele andere media waren diens immense schilderijen voor de Tweede Kamer vrijwel dagelijks in iedere huiskamer van Nederland te zien. Ook zijn vele sculpturen in het Nederlandse landschap zijn voor velen een vertrouwd gezicht. Zo zichtbaar als het werk van Van de Wint is, zo weinig weet het grote publiek van de kunstenaar achter deze werken. Hoog tijd om hier verandering in te brengen. Stedelijk Museum Alkmaar organiseerde daarom dit oeuvre-overzicht van Rudi van de Wint, zijn allereerste monografische tentoonstelling ooit. Het werk van Rudi van de Wint is in vooraanstaande kunstcollecties opgenomen, zoals het Kröller-Müller Museum in Otterloo en het Stedelijk Museum Amsterdam. Naast bijzondere bruiklenen uit onder andere de eerder genoemde musea waren ook een groot aantal nog nooit eerder vertoonde werken te zien uit de collectie van de erven. Ook was een prachtige korte film te zien, gemaakt door Art in the Picture, over Rudi van de Wints landschapskunstpark De Nollen in Den Helder. Naast de tentoonstelling werd een Beeldenroute door Noord-Holland aangeboden waarmee bezoekers alle werken van Rudi van de Wint in de openbare ruimte konden bekijken. De vormgeving was in handen van Catalogtree.

Plantage Alkmaar

Alkmaar in Suriname 1745–heden

26 november 2022 t/m 19 maart 2023

De tentoonstelling *Plantage Alkmaar* belichtte het Alkmaarse slavernijverleden en specifiek het verhaal van plantage Alkmaar in Suriname, een weinig bekend en nauwelijks onderzocht thema uit de Alkmaarse geschiedenis. In de expositie werden zeer uiteenlopende voorwerpen getoond, zoals gereedschappen, servies, archiefstukken, kaarten en kunstwerken. Zeer bijzonder was een serie waterverftekeningen van plantage Alkmaar en omgeving, gemaakt in de periode 1811–1816 en nooit eerder in Nederland tentoongesteld. In opdracht van Stedelijk Museum Alkmaar reisde kunstenaar Dimitri Madimin (1975) naar het Surinaamse Alkmaar om portretten van bewoners van de voormalige plantage te maken. Deze 'laatste verhaaldragers' hadden een belangrijke plaats in de tentoonstelling. De vormgeving was in handen van Atelier Argos.

De Nederlandse slavenhandel in Suriname
van 1667 tot 1863

Almôor

Almôor was een klein dorpje op de oever van de Suriname rivier. Het was hier dat de Nederlandse slavenhandel begon. De eerste slaven werden in 1667 naar Almôor gebracht. De slaven werden gebruikt voor het bouwen van de plantages. De plantages waren de belangrijkste bron van rijkdom voor de Nederlandse kolonisten. De slaven werden vaak mishandeld en moesten hard werken. De Nederlandse slavenhandel duurde tot 1863, toen de slavernij werd afgeschaft.

De Nederlandse slavenhandel in Suriname was een belangrijk onderdeel van de Nederlandse koloniale economie. De slaven werden gebruikt voor het bouwen van de plantages, die de belangrijkste bron van rijkdom waren voor de Nederlandse kolonisten. De slaven werden vaak mishandeld en moesten hard werken. De Nederlandse slavenhandel duurde tot 1863, toen de slavernij werd afgeschaft.

De Nederlandse slavenhandel in Suriname was een belangrijk onderdeel van de Nederlandse koloniale economie. De slaven werden gebruikt voor het bouwen van de plantages, die de belangrijkste bron van rijkdom waren voor de Nederlandse kolonisten. De slaven werden vaak mishandeld en moesten hard werken. De Nederlandse slavenhandel duurde tot 1863, toen de slavernij werd afgeschaft.

NA DE SLAVERIJ

In 1863 werd de slavernij in Suriname afgeschaft. Daarbij werden niet de voormalige slaafmeesters maar de voormalige mensverhandelaren financieel gecompenseerd. Voor iedere vrijgemaakte slaaf kregen zij 300 gulden. In Almôor bedroef het 445 personen. De vrijgemaakten werden verplicht een contract aan te gaan om nog één jaar op de plantages door te blijven werken. Dit wordt de periode van inassessie genoemd. Vanaf 1865 werkten er ook 22 Chinese contractarbeiders op Almôor. Na de periode van inassessie, die eindigde in 1875, werden er nog meer arbeiders uit India ingezet om het zware plantagewerk te doen tegen geringe betaling. In 1893 kocht de koloniale overheid de plantage. Het gebied werd vestigingsplaats voor kleine landbouwers, wat tot de dag van vandaag tekenend is voor het Surinaamse Almôor.

AFTER SLAVERY

In 1863 slavery was abolished in Suriname. The former enslaved were not the ones to receive financial compensation, but the former owners of human beings. 300 guilders were freed individual. In Almôor that amounted to 445 persons. Those who were emancipated were obliged to a contract to continue working on the plantations for one year. That time was named the period of inassessie. From 1865 onwards, 22 Chinese contract workers arrived at Almôor. Subsequent to the period of inassessie, which ended in 1875, contact workers from India were used for the hard labour and received a small payment. In 1893 the colonial government bought the plantation. The area was to be settled by small farmers, which is still characteristic of Suriname's Almôor.

Reinaert de Vos

18 september 2021 t/m 8 mei 2022
(verlengd)

Allart van Everdingen maakte rond 1670 een serie van 57 etsen bij de fabels van Reinaert de Vos, met levensechte dieren in prachtige landschappen. Ter voorbereiding op die prenten tekende hij veel ontwerpen. Zulk werk-materiaal werd meestal na gebruik weggegooid, maar in dit geval is het bewaard gebleven. In de Middenzaal toonden we een bijzondere selectie van deze prenten en tekeningen in een compacte tentoonstelling voor alle leeftijden. Dankzij een beurs uit het Ekkartfonds van de Vereniging Rembrandt kon de jonge kunsthistorica Marjan Pantjes betrokken worden bij de voorbereiding van dit onderdeel van de tentoonstelling.

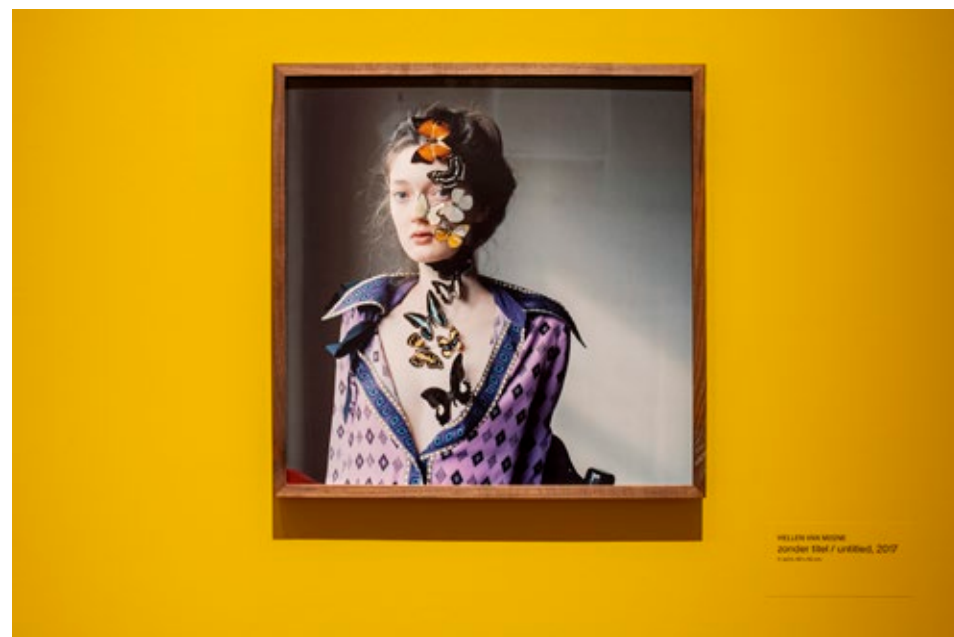

Victoriefonds Cultuurprijs

25 juni t/m 25 september 2022

Iedere twee jaar reikt Stichting Cultuurprijs regio Alkmaar drie cultuurprijzen uit aan kunstenaars, schrijvers en podiumkunstenaars die zich op een bijzondere manier in hun vak onderscheiden en een relatie hebben met de regio Alkmaar. Een vakjury onder leiding van een burgemeester uit de regio benoemt de genomineerden en kent de prijzen toe. Ook roept zij de winnaar uit van de Jong Talent Prijs. In de nieuwe Middenzaal van het museum werd het werk getoond van de genomineerden Visuele Kunsten: Sophie Olga de Jong, Anne Silverstrand Forest en Hellen van Meene en de winnaar van de Rabobank Jong Talent Prijs, Rashel van der Schaaf. Van der Schaaf is documentaire- en filmmaker. Op zaal werd haar winnende film *Ich bin der Fluß* vertoond waarbij de rivier de Donau als verteller fungeerde. Sophie Olga de Jong is animatiefilmmaker en illustrator. Van haar werden een aantal korte films en tekeningen tentoongesteld. Anne Silverstrand Forest is beeldend kunstenaar. Van haar waren schilderijen en sculpturen te zien, waarbij mensen en fantasie-wezens een hoofdrol hebben. Winnares Hellen van Meene is fotograaf. Ze is bekend van portretten van tienermeisjes; de modellen voor haar foto's vindt ze in haar directe omgeving en haar werk wordt in binnen- en buitenland geëxposeerd. De vormgeving van de presentatie was in handen van Studio Berry Slok.

RASHIEL VAN DER SCHAAF

Wanneer Rashiel van der Schaaf in 2008 naar Nederland kwam, was het om te werken aan een documentaire over de Nederlandse kunstenaar J.M.W. Turner. Hij werd echter vastgepakt door de Nederlandse politie en werd in de gevangenis opgesloten. Hij bleef daar voor twee maanden, totdat hij werd vrijgelaten. Hij heeft sindsdien verschillende werken gemaakt die zijn ervaringen in de gevangenis weerspiegelen.

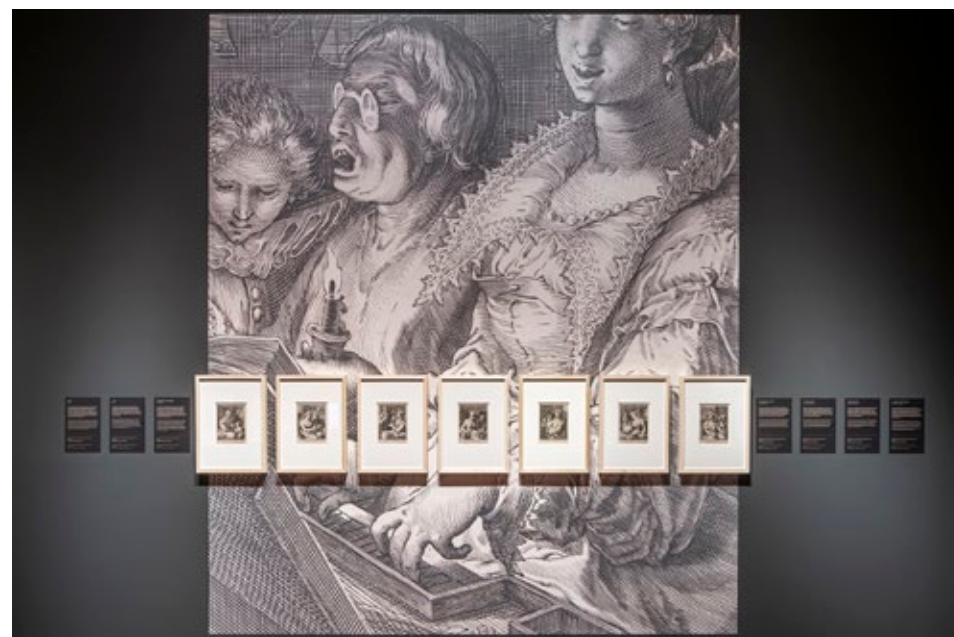

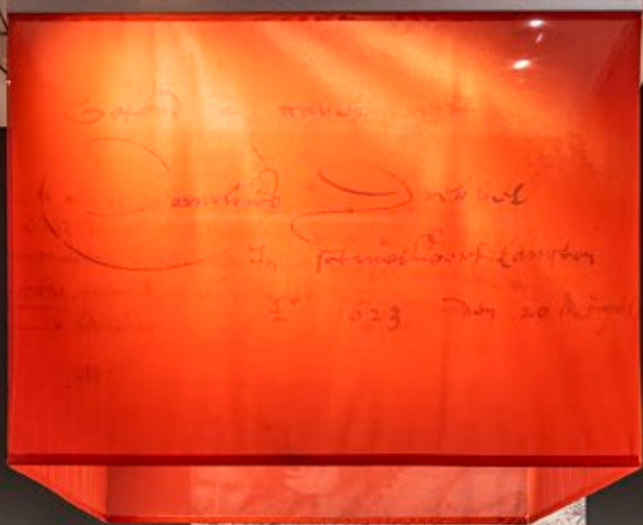
Cornelis Drebbel (1572–1633)

Prentmaker in Alkmaar

8 oktober 2022 t/m 11 april 2023

Dit najaar was het 450 jaar geleden dat Cornelis Drebbel werd geboren in Alkmaar. In 2013 werd Drebbel verkozen tot 'Grootste Alkmaarder aller tijden'. Een tentoonstelling over zijn prentkunst, een onderbelicht aspect van zijn leven, had nog nooit plaatsgevonden. Die lacune heeft Stedelijk Museum Alkmaar opgevuld met een focustentoonstelling gewijd aan zijn gravures. Drebbel staat bekend als vernuftig wetenschapper en uitvinder, maar leerde het vak van niemand minder dan graveur Hendrick Goltzius, een van de beroemdste Nederlandse kunstenaars van de zestiende eeuw. In 1595 trouwde Drebbel met diens zus en vestigde zich opnieuw in Alkmaar. In 1604 verhuisde het echtpaar naar Londen, waar Drebbel zich in dienst van het Engelse hof volledig richtte op de wetenschap. In de tentoonstelling was te zien dat hij een buitengewoon verdienstelijk graveur was. Bovendien bewezen de kunstwerken – die altijd in samenwerkingsverband ontstonden – dat Drebbel een breed internationaal professioneel netwerk had van vooraanstaande kunstenaars en humanisten. Bijzondere bruiklenen illustreerden dit: twee *alba amicorum* (vriendenboekjes) met daarin een tekening en enkele regels van Drebbels hand. De vormgeving werd verzorgd door Studio Marleen Bos.

ZEVEN VERMEER
KUNSTEN
1623-1691

ALIKMAAR OP
DE KAAFT
ALIKMAAR OP DE KAAFT

Pascal Vossen

In Allarts voetsporen

18 september 2021 t/m 8 mei 2022
(verlengd)

In het najaar van 2019 reisde fotograaf Pascal Vossen samen met conservator Christi Klinkert door de zuidelijke kuststreek van Zweden en Noorwegen. Vossen maakte foto's van motieven en locaties die Allart van Everdingen in kunstwerken vastlegde, als vooronderzoek voor de tentoonstelling. Maar hij registreerde ook hoe hedendaagse bezoekers en bewoners zich verhouden tot het grootse Scandinavische landschap. Dat laatste thema stond centraal in de focuspresentatie *In Allarts voetsporen* in de Kleine zaal, waar de bezoeker op zes enorme prints met eigen ogen kon zien hoe het ruige landschap in de loop der eeuwen veranderd is.

...EMENTEN IN HET LANDSCHAP
...SEN HEBBEN AANGEBRACHT;
...LAAT IK ZIEN HOE DE MENS ZIJN
...EVING BEÏNVLOEDT - POSITIEF
...EN NEGATIEF

I SHED LIGHT ON ELEMENTS THAT PEOPLE
HAVE INTRODUCED INTO THE LANDSCAPE,
SHOWING HOW MAN INFLUENCES HIS
ENVIRONMENT - FOR GOOD OR IL

DOOR TE SPELEN MET DE FYSIEKE
VERHOUDINGEN TUSSEN MENS EN
OMGEVING KAN IK ERVOR ZORGEN
DAT HET LANDSCHAP GROOTS EN
INDRUKWEKKEND DOGT

BY PLAYING WITH THE PHYSICAL
RELATIONSHIPS BETWEEN PEOPLE AND THEIR SURRO
UNDS, I CAN MAKE THE LANDSCAPE LOOK MAJESTIC
AND IMPOSING

Rembrandt in Alkmaar

De Vaandeldrager op tournee

2 juli t/m 31 juli 2022

De Vaandeldrager (1636) van Rembrandt werd eind januari 2022 aangekocht door de Nederlandse Staat met steun van private partijen, de Vereniging Rembrandt en het Rijksmuseum Fonds. Alvorens het schilderij een blijvende plek kreeg in de eregalerij van het Rijksmuseum in Amsterdam, ging het op tournee langs de twaalf provincies. Stedelijk Museum Alkmaar werd geselecteerd als exclusieve locatie voor de provincie Noord-Holland. Het belangrijke werk was hier in de maand juli te bewonderen. Om zoveel mogelijk Alkmaarders de kans te geven *De Vaandeldrager* van dichtbij te bewonderen, opende het museum die maand alle dagen van de week haar deuren. Het museum wilde een breed publiek de Rembrandt met eigen ogen laten aanschouwen en was daarom elke maandag gratis toegankelijk. De vormgeving werd verzorgd door Studio Berry Slok.

Stemronde Nieuwe Vrijheidsbeelden

30 september t/m 30 oktober 2022

Het thema 'vrijheid' speelt een belangrijke rol in de geschiedenis van Alkmaar. Door de eeuwen heen is het thema op verschillende manieren uitgebeeld. Ter gelegenheid van 450 jaar Alkmaar Ontzet heeft het museum hedendaagse kunstenaars opgeroepen het thema 'vrijheid' opnieuw gestalte te geven. In de Kleine zaal werden 6 van de 141 ingezonden voorstellen als schetsontwerp gepresenteerd. Het publiek kon een stem uitbrengen op drie van de zes ontwerpen die hen het meeste aanspraken. De drie ontwerpen met de meeste stemmen worden gerealiseerd. De bezoekers hebben gekozen voor een wandkleed van Sina Diks, een film van Gabriel Lester en een glassculptuur van Marinke van Zandwijk. Deze nieuwe kunstwerken zijn volgend jaar te zien in de tentoonstelling *Nieuwe Vrijheidsbeelden* tijdens de viering van Alkmaar Ontzet 2023. De vormgeving was in handen van Niels Schrader.

NIEUWE VRIJHEDSBEELDEN

Het thema 'vrijheid' speelt een belangrijke rol in de geschiedenis van Alkmaar. Door de eeuwen heen is het thema op verschillende manieren uitgebeeld. Ter gelegenheid van 450 jaar Alkmaar Ontzet heeft het museum hedendaagse kunstenaars opgeroepen het thema 'vrijheid' opnieuw gestalte te geven. In deze zaal worden 6 van de 141 ingezonden voorstellen als schetsontwerp gepresenteerd. Het publiek kan een stem uitbrengen op drie van de zes ontwerpen die hen het meeste aanspreken. De drie ontwerpen met de meeste stemmen worden gerealiseerd. Deze nieuwe kunstwerken zijn volgend jaar te zien in de tentoonstelling Nieuwe Vrijheidsbeelden tijdens de viering van Alkmaar Ontzet 2023.

Welk vrijheidsbeeld kies jij?

Door drie scheutjes aan te brengen in het stembiljet dat je bij binnenkomst hebt ontvangen, stem je op jouw drie favoriete ontwerpen. De kleuren op het stembiljet komen overeen met de kleuren in deze presentatie. Deponeer het stembiljet in de daarvoor bestemde stembus in deze muur.

DANNE
VAN SCHOONHOVEN

YKE

Rijk en onafhankelijk

Maria van Nesse (1588–1650)

26 november 2022 t/m 19 maart 2023

Maria van Nesse was een rijke vrouw in zeventiende-eeuws Alkmaar. Ze was ongehuwd en gaf op eigen gezag haar vele geld uit. Daarmee was ze uitzonderlijk: rijke vrouwen waren gewilde huwelijkspartners, bleven zelden ongetrouwd en raakten in een huwelijk de zeggenschap over hun vermogen veelal kwijt. Maria niet: zij bleef ongebonden en daarmee zelfstandig. Daarbij komt een nog uitzonderlijker gegeven: Maria hield in haar memorieboek kordaat en nauwgezet bij wat ze waaraan uitgaf, en noteerde ook andersoortige feiten die ze wilde onthouden (recepten voor medicijnen of maaltijden, huishoudelijke tips en enkele persoonlijke feiten). Zulke bronnen zijn niet bekend van andere rijke vrouwen. Maria's boek geeft een zeldzaam inkijkje in een bijzonder leven. De tentoonstelling reconstrueerde Maria van Nesses leven in Alkmaar met haar unieke memorieboek centraal opgesteld op zaal. Daarnaast werden er objecten tentoongesteld die een beeld gaven van Maria's leefwereld, maar ook reproducties en grafische weergaven van haar interieur, haar vaste looproutes naar haar familieleden en van andere locaties in Alkmaar die belangrijk voor haar waren. De vormgeving werd verzorgd door Studio Berry Slok.

Emanuel de Witte

Een gedroomde aankoop

30 september 2021 t/m

24 januari 2022

Stedelijk Museum Alkmaar is er in 2022 dankzij de gulle bijdragen van fondsen en particulieren in geslaagd een belangrijk schilderij van de zeventiende-eeuwse Alkmaarse meester Emanuel de Witte te verwerven: het indrukwekkende interieur van een gefantaseerde katholieke kerk uit ca.1670–1680. Het is de meest ambitieuze aankoop die het museum ooit heeft gedaan. Tot en met 24 januari 2022 was de nieuwe aanwinst te zien in het museum in een speciaal daarvoor ingerichte zaal in Stedelijk Museum Alkmaar. Daarna heeft het werk een plek gekregen in de permanente presentatie van het museum.

Sara van Doorn, educator, geeft een museumles aan middelbare scholieren.

Begunstigers en fondsen

Tentoonstellingen *Allart van Everdingen* en *Reinaert de Vos*:

- bijdrage Mondriaan Fonds
- bijdrage Fonds21
- bijdrage Prins Bernhard Cultuurfonds
- schenking Vereniging Rembrandt
- bijdrage Samenwerkende Maritieme Fondsen
- bijdrage Taqa Cultuurfonds

Tentoonstelling *Rudi van de Wint. Reis naar het oneindige*:

- subsidie Provincie Noord-Holland
- sponsorbijdrage BPD Cultuurfonds
- bijdrage Mondriaan Fonds
- bijdrage BNG Fonds
- bijdrage Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland
- sponsoring Schenkeveld Advocaten
- particuliere donatie
- projectbijdrage Taqa Theater De Vest/Grote Sint Laurenskerk
- projectbijdrage Zee van Staal
- projectbijdrage Stichting De Nollen

Presentatie *Rembrandt.*

De Vaandeldrager:

- bijdrage landelijk project (via Centraal Museum)

Stadscampagne *Rembrandt.*

De Vaandeldrager:

- subsidie Stimuleringsfonds 2022 gemeente Alkmaar

Tentoonstelling *Plantage Alkmaar*:

- bijdrage Mondriaan Fonds
- bijdrage Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland
- bijdrage Cultuureducatie Met Kwaliteit
- bijdrage Kattendijke/Drucker Stichting

Curatorlab MBO educatieproject (2020 t/m 2023):

- bijdrage Fonds21

Particuliere schenkingen en giften

Vrienden

Schutters

Kring Bergense School

Patronen (gestart in 2022)

Rabobank Alkmaar

Gemeente Alkmaar

Steunmaatregelen coronacrisis

(Covid-19):

- Mondriaan Fonds compensatieregeling coronacrisis musea (2022)

Rondleiding van conservator Christa M. Klinkert aan Patronen van Stedelijk Museum Alkmaar.

tenen van de huidige bewoners. Zijn grootmoeder verhalen van de huidige bewoners. Zijn grootmoeder verhalen van de huidige bewoners. Zijn grootmoeder verhalen van de huidige bewoners.

THE LAST CHRONICLERS

For this exhibition, the artist Dimitri Madimin (1975) travelled to Alkmaar in Suriname in search of stories from its present-day inhabitants. His grandmother Julia Wong A Foe grew up in the children's home at Alkmaar. He depicted her and others who once lived, or still live, at the former plantation. Some are even seventh generation 'Alkmaarders'.

Kunstenaar Dimitri Madimin (tweede rechts) en familie bij zijn fotoproject tijdens de opening van Plantage Alkmaar.

Bruiklenen

<i>Uitgaande bruiklenen</i>	Kunsthal, Rotterdam <i>Tentoonstelling 'Vrouwenpalet 1900-1950'</i> 10-12-2022 t/m 23-04-2023 Else Berg, <i>Portret van een jongen</i> , objectnummer 030740
Kortdurend	Langdurend
Zuiderzeemuseum, Enkhuizen <i>Tentoonstelling 'Kunstenaarsdorpen'</i> 10-12-2022 t/m 10-04-2023 Gerrit Willem van Blaaderen, <i>Noord-Hollandse boerderij</i> , objectnummer 020749 Gerrit Willem van Blaaderen, <i>Bretonse vissers voor hun haven</i> , objectnummer 020747	Particuliere schenker, Nederland Bruikleen betreft het vruchtgebruik van een schenking tot aan het overlijden van de schenker. Piet Wiegman, <i>Grote reliëftegel met Adam en Eva</i> , ca.1940, keramiek, 33 x 29 cm Piet Wiegman, <i>Wijde vaas</i> , 1941, keramiek, 21 x 15 cm Piet Wiegman, <i>Schotel met duiven</i> , 1933, keramiek, diameter 31 cm Piet Wiegman, <i>Palet van Piet Wiegman</i> , tot 1963, hout
Singer Laren <i>Tentoonstelling 'De Nieuwe Vrouw'</i> 13-09-2022 t/m 08-01-2023 Piet Mondriaan, <i>Portret van Aletta de Jongh</i> , objectnummer 020961	<i>Inkomende bruiklenen</i>
Museum De Wieger, Deurne <i>Tentoonstelling 'Vrouwenpalet'</i> 09-07-2022 t/m 11-09-2022 Else Berg, <i>Portret van een jongen</i> , objectnummer 030740	Kortdurend
Museum Dr8888, Drachten <i>Tentoonstelling 'Vrouwenpalet'</i> 20-09-2022 t/m 20-11-2022 Else Berg, <i>Portret van een jongen</i> , objectnummer 030740	Arnold Ligthart Kunsthandel & Bemiddeling 05-12-2022 t/m 15-11-2023 Henri le Fauconnier, <i>Stilleven</i> , olieverf op doek, 74 x 56,5 cm Henri le Fauconnier, <i>Zelfportret</i> , olieverf op doek, 66 x 57 cm

Langdurend

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort
20-04-2022 t/m 06-03-2023
Rudi van de Wint, *Kompositie V (2-delig)*, 1982, objectnummer K85091 A/B
vanaf 01-05-2022
Harrie Kuyten, *Sneeuwlandschap (met schapen)*, 1941, objectnummer AB28189
Harrie Kuyten, *Hargergat (met schapen)*, 1941, objectnummer AB28189
Vanaf 01-12-2022
Piet Wiegman, *Stilleven*, 1910-1935, objectnummer R12532

Particuliere bruikleengever, Nederland
15-06-2022 t/m 15-11-2022
Caesar van Everdingen, *Vaandel-drager*, olieverf op paneel, 84,5 x 71 cm

Tentoonstellingsbruiklenen

Rudi van de Wint. Reis naar het oneindige
04-06-2022 t/m 30-10-2022
– ABN-Amro, *Het oog*, olieverf op doek, 9158
– ABN-Amro, *Het oog*, olieverf op doek, 9159
– Rudi van de Wint Holding b.v., *Serie 2: Verschoven Drie-hoeken. Blauwdruk dubbele spiraal*, 12
– Rudi van de Wint Holding b.v., 16
– Rudi van de Wint Holding b.v., *Serie 1. Compositie 'spiraal' Phidias*, 18

- Rudi van de Wint Holding b.v., *Blauwdruk compositie 12. Bouwsel (sculptuur) met plafondschildering voor op plein aan voorzijde Tweede Kamer in driehoekig perk met bomen*, 19
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Serie 1: De spiraal. 18a compositie voor plafond plenaire zaal*, 24
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Serie 5: De cirkels. Schilderkunstig project, doorloop met kruis-bogen*, 25
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Anderhalve cirkel*, 36
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel*, 87
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel*, 88
- Rudi van de Wint Holding b.v., *De wade van het verborgene (meerdere delen, hoeveel onbekend)*, 106
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Meerdere werken*, 107
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Meerdere werken*, 108
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Meerdere werken*, 109
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Meerdere werken*, 111
- Rudi van de Wint Holding b.v., *7 x De wade van het verborgene, 4 x Zonder titel (keimwerken)*, 112
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel*, 113
- Rudi van de Wint Holding b.v., *10 x kleurencompositie, 1 compositie, 1 Jochem en Rudi zeegezicht, 1 diagonaal, 1 gouache landschappelijk no 1*, 114
- Rudi van de Wint Holding b.v., *11 kruiscomposities 'De wade van*

- *het verborgene*, 115B
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel (8 composities)*, 115
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel (3 gouaches waarvan 1 knipsel, voorloper kruiscompositie)*, 115B
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel (10 kleurstudies)*, 116
- Rudi van de Wint Holding b.v., *4 x zeegezicht*, 117/117B
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Studies van kleurspiralen*, 118
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel*, 119
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel*, 120
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel*, 121
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel*, 122
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel*, 123
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel*, 124
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel*, 125
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Kleispira*, 157
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Kruisgewade/engel. Blauw met rode figuur*, 160
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Kruisgewade/engel. Blauw/zwarte achtergrond met rode figuur in duidelijke mensvorm. Tobias en de Engel (reconstructie van een drieluik uit 1979), serie no II*, 161
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Kruisgewade/engel. Blauw/zwarte achtergrond met oranje figuur in engelvorm*, 162
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Kruisgewade/engel. Zwart/groene achtergrond met rode vage figuur*, 163
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Driehoek kleuronderzoek, geel, rood, blauw*, 166
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Driehoek rood, geel, blauw zwart*, 167
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Rood geel blauw*, 175
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Oranje zwart blauw*, 176
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Diverse foto's Rudi van de Wint en Jochem/Rudi*, 180
- Rudi van de Wint Holding b.v., *8 zwart wit schetsen ingelijst in ppt*
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Engel*, RW7
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Engel*, RW8
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Engel*, nr. onbekend
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Maquette tong van Lucifer*, M1
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Maquette*, M2
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Maquette*, M3
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Kröller-Müller werk*, M4
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Drie bomen*, M5
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Titel onbekend*, M7
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Zonder titel*, M8
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Z.t. studie, niet uitgevoerd*, M10
- Rudi van de Wint Holding b.v., *3 stuks*, M11
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Het museum schaal 1:50*, M12
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Z.t., moiré effect*, M13
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Z.t.*, M14
- Rudi van de Wint Holding b.v., *Virgilius?*, M15
- RCE Amersfoort, *Maquette compositie 8 (modelstudie opdracht 2e kamer)*, AB12061-H
- RCE Amersfoort, *Maquette compositie 10 (modelstudie opdracht 2e kamer)*, AB12061-J
- RCE Amersfoort, *Grote badkuip, van binnen blauw en van buiten wit geleverd; voorstudie voor koepelschildering boven het trappenhuis van Paleis Noordeinde, Den Haag*, XN2176
- RCE Amersfoort, *“de schilders”. romantiek jochum met gea 1972*, ABAF4805
- RCE Amersfoort, *de schilders Gedachten*, ABAF4804
- RCE Amersfoort, *Jochum Rudi “de schilders”. “Het blikje terug”*, ABAF4803-A
- RCE Amersfoort, *de schilders “oorlogje” cultuur-natuur: voorstudie*, ABAF4801
- RCE Amersfoort, *compositie V (2-delig)*, K85091-A/b
- Particuliere collectie, *Eclips*, ca.1996, pastelkrijt op papier
- Particuliere collectie, *Rood/Zwart uit de serie ‘Het Oog’*, ca.1996, pastelkrijt op papier
- Particuliere collectie, *Spira*, ca.1996, pastelkrijt op papier
- Particuliere collectie, *eclips 8 x*, ca.1996, pastelkrijt op papier
- Particuliere collectie, *Het oog*, ca.1996, pastelkrijt op papier
- Particuliere collectie, *Magazine (Rudi op 15 jarige leeftijd)*, ca.1996, pastelkrijt op papier
- Kröller-Müller Museum, *Zonder titel*, KM130.698
- Kröller-Müller Museum, *Zonder titel*, KM130.699
- Kröller-Müller Museum, *Zonder titel*, KM130.701
- Kröller-Müller Museum, *Zonder titel*, KM130.703
- Kröller-Müller Museum, *Zonder titel (kleurenwaaier)*, KM131.306
- Kröller-Müller Museum, *Zonder titel (waaier)*, KM131.307
- Kröller-Müller Museum, *Rood-geel-blauw-wit (vertikaal-horizontaal kruis I)*, KM131.321
- Kröller-Müller Museum, *Rood-geel-blauw-zwart (vertikaal-horizontaal kruis II)*, KM131.322
- Kröller-Müller Museum, *Rood-geel-blauw-wit-zwart (vertikaal-horizontaal kruis III)*, KM131.324
- Kröller-Müller Museum, *Kruiscompositie*, KM131.328
- Kröller-Müller Museum, *Kruiscompositie*, KM131.331
- Kröller-Müller Museum, *Kruiscompositie*, KM131.335
- Kröller-Müller Museum, *Kruiscompositie*, KM131.336
- Kröller-Müller Museum, *Kruiscompositie*, KM131.342
- Kröller-Müller Museum, *Kruiscompositie*, KM131.343
- Kröller-Müller Museum, *Affiche ‘Ballade van de schilders’*, KM133.107
- Kröller-Müller Museum, *Affiche ‘L’art pour l’art’*, KM133.109

- Kröller-Müller Museum, *De Paradox*, KM133.078
- Particuliere collectie, *Bulletin, Die Maler: Jochem und Rudi. Hannover*, 1976, papier
- Particuliere collectie, *Galerie-T, van de wint*, 1971, papier
- Particuliere collectie, *Museum-journaal 3, 1974 (De Schilders in Londen)*, 1974, papier

Rembrandt in Alkmaar. De Vaandel-drager On Tour

02-07-2022 t/m 31-07-2022

- Rijksmuseum Amsterdam, *De Vaandeldrager*, Rembrandt, SK-A-5092
- Particuliere collectie, *Vaandel-drager*, Caesar van Everdingen (zie langdurig inkomende bruiklenen)

Cornelis Drebbel (1572–1633). Prentmaker in Alkmaar

08-10-2022 t/m 11-04-2023

- Regionaal Archief Alkmaar, Cornelis Drebbel, Kaart van Alkmaar, papier, PR1005691
- Regionaal Archief Alkmaar, Cornelis Drebbel, Kopergravure, kaart van Alkmaar, koper
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, *Tactvs (De Tastzin, behorend tot serie Vijf zintuigen)*, RP-P-1886-A-10882
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, *Oordeel van Salomo*, RP-P-1907-2625
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, *Ester knielt voor koning Ahasveros*, RP-P-BI-7182
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, *Juno*,

- RP-P-1878-A-860
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, *Saturnus*, RP-P-BI-4275
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, *Proserpina*, RP-P-BI-4282
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, *Apollo*, RP-P-BI-4291
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, 1. *Grammatica*, RP-P-BI-7173
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, 2. *Aritmetica (Rekenkunde)*, RP-P-BI-7176
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, 3. *Dialectica (Logica)*, RP-P-BI-7177
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, 4. *Rhetorica*, RP-P-BI-7178
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, 5. *Musica (Muziek)*, RP-P-BI-7179
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, 6. *Geometria (Meetkunde)*, RP-P-BI-7180
- Rijksmuseum Amsterdam, Cornelis Drebbel, 7. *Astronomia (Astronomie)*, RP-P-BI-7181
- Koninklijke Bibliotheek Den Haag, Cornelis Drebbel, Album Amicorum Daniel van Vlieden, 74 G 21
- Universiteitsbibliotheek Leiden, Hendrick Goltzius, *Zeven Planeet-kinderen: Jupiter*, PK-T-AW-258
- Universiteitsbibliotheek Leiden, Jan Saenredam, *Zeven Planeet-kinderen: Jupiter*, PK-P-110.465
- Museum Boijmans Van Beuningen Rotterdam, Nicolaes Clock,

Auditus (Het Gehoor, behorend tot serie van de Vijf zintuigen), RP-P-BI-5902

- Herzog Anton Ulrich Museum Braunschweig, Duitsland, Gillis van Breen, *Jonge man geeft geld aan een oudere vrouw*, GvBreen AB 3.6
- Herzog Anton Ulrich Museum Braunschweig, Duitsland, Gillis van Breen, *Prostituees verleiden en beroven een man*, GvBreen AB 3.8
- Herzog Anton Ulrich Museum Braunschweig, Duitsland, Gillis van Breen, *Jonge vrouw, getrouwd met oude man, pleegt overspel*, GvBreen AB 3.7
- Herzog Anton Ulrich Museum Braunschweig, Duitsland, Gillis van Breen, *Vrouw verlangt geld van haar nieuwe echtgenoot voor kind uit eerder huwelijk*, GvBreen AB 3.5
- Uppsala University Library, Cornelis Drebbel, *Album Amicorum van Daniel Stoltzius von Stoltzenberg*, Acc. nr 1955/48. Shelfmark Y 132 d

Plantage Alkmaar. Alkmaar in Suriname 1745–heden

26-11-2022 t/m 19-03-2023

- Archeologisch Centrum gemeente Alkmaar, 5–10 kleipijpen, 17e–18e eeuw
- Particuliere collectie, *Een tegel, met erop de afbeelding van een tweemaster, vol in zeil en met de Hollandse driekleur in top*, 1650–1675
- Particuliere collectie, *Een bord, met erop de afbeelding van een tweemaster, vol in zeil en met de Hollandse driekleur in top*, 1650–1675

- Regionaal Archief Alkmaar, Jacobus Andreas Crescent, *De Friese binnen- en buitenpoort gezien vanuit de Herenstraat*, PR1002470
- Regionaal Archief Alkmaar, Gerrit Hengeveld, *Kaart – Alkmaar noordzijde*, PR1006005
- Regionaal Archief Alkmaar, *Dopen (Grote Kerk)*, archiefnummer 10.3.001, Oude Kerkelijke Doop-, Trouw- en Doden- (Begraaf-) boeken te Alkmaar, inv.nr. 10, pag. 24
- Regionaal Archief Alkmaar, De Groene Klok, FO1006981
- Regionaal Archief Alkmaar, *Stukken betreffende het plan tot oprichting van een suikerraffinaderijen de gerezen bezwaren daartegen*, archiefnummer 10.1.1.001, Archief van de gemeente Alkmaar, 1325–1815, II.G.5 Nijverheid, inv.nr. 1960
- Regionaal Archief Alkmaar, *Cornelis van der Lijn*, PR1001755
- Regionaal Archief Alkmaar, *Begrafeniskosten zoontje van Dammon en Saroenin, middel op begraven, 5 april 1770*, toegangsnr. 10.3.006, Inventaris van de oud-rechterlijke archieven van Alkmaar, inv.nr. 633B, p. 6v
- Allard Pierson Museum Amsterdam, Jacob Hengeveld, *Accurate afteekening van de Plantage Waterland*, HB-KZL 102.14.07
- Nationaal Museum van Wereldculturen/Tropenmuseum Amsterdam, *Surinaams-Creoolse hoofddoek ter herdenking van de 100-jarige afschaffing der slavernij op 1 juli 1863 – Angisa*, TM-3519-1

- Nationaal Museum van Wereldculturen/Tropenmuseum Amsterdam, Gerrit Schouten, *Diorama: Suikerplantage 'Visserzorg' in de eerste helft van de 19e eeuw*, TM-A-6392
- Nationaal Museum van Wereldculturen/Tropenmuseum Amsterdam, *Album met foto's van het verblijf van zendeling Peter Martin Legêne in Brits-Indië en Suriname*, TM-Alb-1866b
- Buku Bibliotheca Surinamica Amsterdam, Alexander de Lavaux, *Algemeene Kaart van de Colonie of Provintie van Surinam*, 140 cm x 140 cm
- Buku Bibliotheca Surinamica Amsterdam, John Gabriel Stedman, *Narrative of a five years' expedition, against the Revolted Negroes of Surinam*, boek
- Buku Bibliotheca Surinamica Amsterdam, John Gabriel Stedman, *View of the State Alkmaar in the River Commewine*, prent
- Buku Bibliotheca Surinamica Amsterdam, John Gabriel Stedman, *How we live*, prent
- Buku Bibliotheca Surinamica Amsterdam, John Gabriel Stedman, *Group of captives trafficked to Suriname to be sold as slaves*, boek
- Buku Bibliotheca Surinamica Amsterdam, John Gabriel Stedman, *March through a swamp/Marron met achtervolgers die een moeras oversteken*, prent
- Buku Bibliotheca Surinamica Amsterdam, *Narrative of Joanna, An Emancipated Slave, of Surinam*, boek
- Buku Bibliotheca Surinamica Amsterdam, *8 Postcards from Kindertehuis Alkmaar*
- Buku Bibliotheca Surinamica Amsterdam, P.M. Legene, *Schetsen uit het leven in het kindertehuis te Alkmaar in Suriname*, boek
- Het Scheepvaartmuseum, *Deel van een landverkenning van het eiland Maio, één der Kaapverdische Eilanden, vervaardigd tijdens de reis van Johan Maurits van Nassau naar Brazilië*, A.3457(14)
- Stadsarchief Amsterdam, *Het Debiteeren en Verkoopen van de Haringh*, 10097007003
- Stadsarchief Amsterdam, *Het Haringh Banket*, 10097009599
- Stadsarchief Amsterdam, *Transportakte Jan Meijnderts van Alkmaar, met getuige Henrick Gerritsz Indijck van Alkmaar, notaris in Nederlands-Brazilië (en later Amsterdam)*, archiefnummer 5075, inv.nr. 1310
- Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum Bronbeek, *Tentboot op de rivier voor een suikerplantage*, 1884/09/1-1
- Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum Bronbeek, *Diorama van slavendans in Suriname*, 1884/09/1-1
- Gelders Archief Arnhem, *Ingekomen brief bij J. H. A. Ziegenhirt van Rosenthal van zijn neef J. F. Kleijnhoff te Suriname, plantage "Alkmaar"*, inventaris: 0724 Familie Bosch van Rosenthal, 4.6.02.1. Persoonlijk leven
- Archeologisch Depot Provincie Noord Holland, *Houweel/hak*, 5407-014
- Archeologisch Depot Provincie Noord Holland, *Mes (onderdeel)*, 5407-006
- Nationaal Archief Den Haag, *Borderel van Aangifte Plantage Alkmaar*, 17
- Fries Museum, *Bedrukt katoenen vrouwenrok, met afwisselend klein en groot bloemmotief met stekelige omtrek op witte grond*, T1957-412
- Universiteitsbibliotheek Leiden, *Album: Vroegere plantage Alkmaar aan de Commewijne-rivier in Suriname*, KITLV 39052
- Utrechts Archief, *Kaartboek van Suriname Kaartboek van Suriname met kaart van plantage St. Barbara*
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Tanz der Haus Sclaven*, SB2
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Skizze von Akmar Surinam an der Pomerina*, SB1
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Ansicht des Landungsplatzes der Plantage Alkmar mit einem Otahiti-Brodbaum*, L22
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Ansicht der Plantage Alkmar mit einem Mauritius-Baum*, L15
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Commevina-Fluß mit dem Berston-Baum*, L18a/b
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Fort Zelandia in der Nähe*, L8
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Eine Pflanze wovon in Surinam Hecken gezogen werden*, P7
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Zuckerrohr und Blüte*, P39
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Caffee in gutem Boden gewachsen*, P8
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Aelterer Cocos-Baum nebst einigen Negerhütten*, L14
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Urwald mit CanCanBäumen, die die Neger als heilig verehren, mit Lianen und Vogelnestern behängt*, L11
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Ansicht des Flusses Surinam mit einem englischen Kauffahrteischiff*, L9
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Paramaribo aus dem Gouvernements-Hause aufgenommen*, L6
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Ansicht der Plantage Neist an Beyt und des Commevina Flusse*, L17
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Derselbe Baum in Sepia von einer anderen Seite*, L19
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Derselbe Baum, in der Ferne Kaffee und Bananenpflanzungen*, L21
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Ansicht vom Gouvernements-Haus und vom Fort Zelandia mit seinem Tamarindenwald*, L7
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Quassia*, P28
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *View of the landing place at Paramaribo, a Dutch*

- merchant ship belonging to Bushman and River, in which Mrs. von Panhuys/Louise von Panhuys had come*, L23
- Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Derselbe Fluß von dem Gouvernements-Haus aufgenommen mit einem Schoner und Plantagen-Boot, Both womit man die Producte vom Lande auf dem Markt bringt*, L10
 - Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Ansicht der Plantage Nut und Schadelik mit dem großen CanCan-Baum mit Schmarozer-pflanzen und Auswüchsen, der Baum wird von den Negern in der Nacht als heilig verehrt*, L20
 - Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Zwei Wilde auf Surinam eine schwarze Mullatin mit footsboy*, SB4
 - Goethe-Universität Frankfurt, Duitsland, *Neger Tanz in Surinam*, SB3
 - Weltkulturen Museum Frankfurt, Duitsland, *Fire, Fan*, E0066
 - Weltkulturen Museum Frankfurt, Duitsland, *Bowl*, E0069
 - Weltkulturen Museum Frankfurt, Duitsland, *Comb*, E0072
 - Weltkulturen Museum Frankfurt, Duitsland, *Loincloth, women*, E0074
 - Weltkulturen Museum Frankfurt, Duitsland, *Necklace*, E0083
 - Weltkulturen Museum Frankfurt, Duitsland, *Paddle*, E0088
 - Weltkulturen Museum Frankfurt, Duitsland, *Rattle*, E0091
 - Weltkulturen Museum Frankfurt, Duitsland, *Manioc press, model*, E0101
 - Weltkulturen Museum Frankfurt, Duitsland, *Flax*, E0117
 - Weltkulturen Museum Frankfurt, Duitsland, *Mace*, E0120
 - Weltkulturen Museum Frankfurt, Duitsland, *Basket*, E01124
- Rijk en onafhankelijk. Maria van Nesse (1588–1650)**
26-11-2022 t/m 19-03-2023
- Rijksarchief Mons (België), Maria van Nesse, *Kasboek*, familiearchief De Clerque Wissocq de Sousberghe, inv.nrs. 652 en 653
 - Rijksarchief Mons (België), Adriana van Nesse, *Kasboek*, familiearchief De Clerque Wissocq de Sousberghe, inv.nrs. 652 en 653
 - Rijksmuseum Amsterdam, Claes Jacobsz van der Heck, *Heksensabbat*
 - Rijksmuseum Amsterdam, A.Matham, *Bidprent voor Sibrandus Sixtius*, RP-P-OB-23.172
 - Rijksmuseum Amsterdam, A.Matham, *Bidprent voor Claes Wiggers Cousebant*, RP-P-OB-27.204
 - Rijksmuseum Amsterdam, Th.Matham, *Bidprent voor Martinus van der Velden*, RP-P-OB-23.270
 - Rijksmuseum Amsterdam, A.Matham, *Miniatuurkandelaar*, BK-NM-11177-115
 - Archeologisch Centrum gemeente Alkmaar, *Bordje met dame met portefraas en waaier zoals Maria die ook droeg*
 - Archeologisch Centrum gemeente Alkmaar, *Schoentje van Maria Tesselschade Roemersdr. Visscher*
 - Archeologisch Centrum gemeente Alkmaar, *Vuurklok*
 - Archeologisch Centrum gemeente Alkmaar, *Kookpot*
 - Archeologisch Centrum gemeente Alkmaar, *Bordje met peren*
 - Archeologisch Centrum gemeente Alkmaar, *2 bierglazen*
 - Archeologisch Centrum gemeente Alkmaar, *4 tegels met ambachten*
 - Regionaal Archief Alkmaar, J.A.Crescent, *Het gezigt van het Gaarenmarkt te Alkmaar van de Breestraat te zien, 1789*, inv.nr. PR 1000072
 - Regionaal Archief Alkmaar, Joan Blaeu, *Plattegrond van Alkmaar*
 - Sint-Laurentiuskerk Alkmaar, *Portret van Pastoor Koster*
 - Sint-Laurentiuskerk Alkmaar, *Portret van Pastoor De Kater*
 - Sint-Laurentiuskerk Alkmaar, *Epitaaf met verklaring omtrent bloedwonder*
 - Sint-Laurentiuskerk Alkmaar, *Portret van Jabobus Molanus*
 - Sint-Laurentiuskerk Alkmaar, *Monstrans/reliëkhouders voor de relieken van het Heilige Bloedwonder*
 - Sint-Laurentiuskerk Alkmaar, *Portret van Pastoor Koster*
 - Noord-Hollands Archief Haarlem, Cornelis Pronk, *Langestraat in Alkmaar (links het huis van Maria van Nesse)*
 - Fries Museum, *Gordel van Martjen Bootes met twee haken waaraan chatelaines hangen*, inv.nr. QZ2001-002
 - Museum Rotterdam, Wessel Jansen, *Miniatuurschaaltje*, inv.nr. 1063-1
 - Particuliere collectie, *Portret van Anna Harcx, moeder van Maria en Adriana*
 - Musée des Beaux-Arts Valenciennes, *(Huwelijks) portretten van Jacob Nobel (1587/1588–1666) en Adriana van Nesse (1591–1652)*

Bezoeker bij Rudi van de Wint. Reis naar het oneindige.

Aankopen en schenkingen

Aankopen	Schenkingen		
Arnout Colnot, <i>Klaprozen in een witte en een blauwe vaas</i> , aquarel, 92 x 67 cm	Twee schilderijen van Bernhard Leemker (<i>A Racket Ball</i> en <i>A Toast to the Winner</i> , olieverf op hout) en twee houten kegels van de Kegelbond Noord-Holland Noord, afdeling Alkmaar	Een meisje uit Alkmaar bij een Hernhutter juwelier, prent 6 uit E. Maaskamp, <i>Afbeeldingen van de kleding, zeden en gewoonten in de Bataafsche Republiek</i> , Amsterdam 1804	1958, olieverf op doek, 88 x 72 cm incl. lijst
Dirk Filarski, <i>Stilleven met aronskelken</i> , olieverf op doek, 100 x 75 cm	Schenking particuliere collectie	Schenking particuliere collectie	Jan Ponstijn, <i>Portret van dochter Mimi</i> , 1919, olieverf op doek, 130 x 72 cm
Mommie Schwarz, <i>Haven in Mallorca</i> , 1914, olieverf op doek, 34,5 x 38 cm	Dirk Bakker, <i>Pinocchio</i> , na 1980, acrylverf op doek, 75 x 65 cm	Rudi van der Wint, <i>Eclips</i> , 1988, pastel op papier, 123,5 x 143,5 cm	Jan Ponstijn, <i>Stilleven met hoed</i> , 1915, olieverf op doek, 60 x 80 cm
Wim Schuhmacher, <i>Rotsen bij Vistale, Corsica</i> , olieverf op doek, 80 x 65,5 cm	Dirk Bakker, <i>Boterhammen met kaas</i> , na 1980, acrylverf op doek, 80 x 60 cm	Schenking particuliere collectie	Jan Ponstijn, <i>Stilleven met hoed op textilia</i> , 1915–1920, olieverf op doek, 54 x 65 cm incl. lijst
Matthieu Wiegman, <i>Sint Franciscus</i> , olieverf op doek, 103 x 80 cm	Schenking Dorcas Winkel, Langedijk	Harrie Kuijten, <i>Stilleven</i> , ca. 1930, olieverf op canvas, 98 x 80 cm	Jan Ponstijn, Vier keramieken borden voorstellende de vier seizoenen met wapen van Bergen, 1939, diameter 23,5 cm
Frederic de Haenen, <i>Kaasmarkt te Alkmaar</i> , aquarel op papier, 52 x 69 cm	Houten kleeerhanger afkomstig uit kledingmagazijn 'klein maar dapper' (gedreven door Meijer van der Horst en Margaretha Polak), Boterstraat 4, Alkmaar	Henri Le Fauconnier, <i>Atelier in Grosrouvres</i> , ca. 1924, olieverf op doek, 34 x 42 cm	Piet Wiegman, Grote reliëftegel met <i>Adam en Eva</i> , ca. 1940, keramiek, 33 x 29 cm
Frederic de Haenen, <i>Kaasmakerij Hollandse kamer</i> , aquarel op papier, 47 x 60 cm	Schenking particuliere collectie	Schenking particuliere collectie	Piet Wiegman, <i>Wijde vaas</i> , 1941, keramiek, 21 cm hoog, diameter 15 cm
Rudi van der Wint, <i>Rood/Zwart</i> uit de serie 'Het Oog', 1988, pastel op papier, 90,5 x 106 cm incl. lijst	Een bril en pistool van de Alkmaarse verzetsheld Fritz Conyn	Edgar Fernhout, <i>Boeket met irissen</i> , 1947, kleurenlitho, 27 x 35 cm	Piet Wiegman, <i>Schotel met duiven</i> , 1933, keramiek, diameter 31 cm
	Schenking particuliere collectie	Edgar Fernhout, <i>Bloemen</i> , 1947, kleurenlitho, 38,5 x 32 cm	Piet Wiegman, <i>Palet van Piet Wiegman</i> , tot 1963, hout, 65 x 34 cm
	Twee zilveren lepels gemerkt W.H. (Willem Hoogland sr) met jaarletter T cursief (1753)	Edgar Fernhout, <i>Winter</i> , 1947, kleurenlitho, 34,2 x 48 cm	Schenking particuliere collectie
	Schenking particuliere collectie	Wim Schuhmacher, <i>Corsicaanse vrouw</i> , 1924, litho, 29,7 x 22,3 cm	Piet van Wijngaardt, <i>Molen aan het Gein</i> , olieverf op doek, 68 x 80 cm
		Wim Schuhmacher, <i>Kop van een oude man</i> , litho, 38,3 x 27 cm	Schenking particuliere collectie
		Mattheus Josephus Lau (1889–1958), <i>Stilleven met olielamp en fruit</i> , 1924, olieverf (tempera) op doek, 61 x 60 cm	Koeman, Jac. J., <i>Portet Matthieu Wiegman</i> , 1967, ets, 17 x 13 cm
		Schenking dhr. E. van der Sluis	Schenking dhr. T.J. Lintvelt
		G.W. van Blaaderen, <i>Vissers in de haven van Douarnenez</i> , Bretagne, 1929, pastel, 83 x 103 cm	
		Peter Alma, <i>Vogels</i> , litho met verf, 36 x 52 cm	
		Jan Ponstijn, <i>Zelfportret</i> , 1914, olieverf op doek, 60 x 40 cm	
		Jan Ponstijn, <i>Zelfportret met pijp</i> ,	

Conserveren en restaureren

Dirk Filarski (1885–1946),
Dennen in de sneeuw (Cheralpen)
door Boekel en Van der Knaap

Matthieu Wiegman (1886–1971),
Keukenstilleven met gele kan
door Boekel en Van der Knaap

Piet Wiegman (1885–1963),
Vrouw in Interieur
door De Groot Schilderijenrestauratie

Openingswoord bij Plantage Alkmaar door gastconservator Mark Ponte.

Publicaties en lezingen

Lezing Marjan van Heteren

‘Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School’, lezing voor Vrouwenvereniging EVA, Alkmaar, 8 november 2022

Publicaties Christi M. Klinkert

‘Review of: Angela Jager, *The mass market for history paintings in seventeenth-century Amsterdam: Production, distribution, and consumption*, Amsterdam [Amsterdam University Press] 2020’, *Oud Holland Reviews*, februari 2022, oudholland.rkd.nl, geplaatst 5 februari 2022

‘Vragen blijven stellen’, in: Hilbert Lootsma, Laurens Meerman en Gerdien Wuestman (red.), *In gesprek. Wat kunst kan losmaken. Bundel opstellen ter gelegenheid van het afscheid van Fusien Bijl de Vroe als directeur van de Vereniging Rembrandt*, juni 2022, Den Haag 2022, pp. 14–15

Lezingen en colleges Christi M. Klinkert

‘Wollebrant in Stedelijk Museum Alkmaar’, lezing op symposium t.g.v. verschijning boek Hans van Santen, *Van Alkmaarse wees tot commandeur van de VOC. Het rijke leven van Wollebrant Geleynssen de Jongh, 1594–1674* (Utrecht 2022), Stedelijk Museum Alkmaar, 25 maart 2022

Diverse lezingen en presentaties ter gelegenheid van de tentoonstellingen *Allart van Everdingen (1621–1675). Het ruige landschap en Rembrandt in Alkmaar. De vaandeldrager on tour*.

‘Allart van Everdingen (1621–1675). Het ruige landschap’, cursus HOVO Alkmaar op locatie in Stedelijk Museum Alkmaar, 8 augustus 2022

‘Putting Together an Exhibition on Allart van Everdingen’, gastcollege binnen collegereeks ‘Art on Paper’ van Yvonne Bleyerveld, opleiding Kunstgeschiedenis, Universiteit Leiden, Leiden, 8 november 2022

‘Achter de schermen van een tentoonstelling’, gastcollege binnen collegereeks ‘Verhalen uit het Rijksmuseum’, Vrije Universiteit, Amsterdam, 16 november 2022

Gastoptreden tijdens college ‘De kunst van het interviewen’ binnen collegereeks ‘Kunstkritiek: theorie en praktijk’ van Elmer Kolfin en Tessel Bauduin, Master Kunstgeschiedenis, Universiteit van Amsterdam, 21 november 2022

‘Plantage Alkmaar. Alkmaar in Suriname’, gast-/praktijkcollege binnen master ‘Curating Art and Cultures’, Vrije Universiteit op locatie in Stedelijk Museum Alkmaar, 2 december 2022

Raad van Toezicht

Bericht

Sinds de verzelfstandiging van de organisatie in 2013 hanteert de Stichting Stedelijk Museum Alkmaar het Raad van Toezicht-model. Dat betekent dat de bestuurlijke verantwoordelijkheid in handen ligt van de directie, waarop toezicht wordt gehouden door een onafhankelijk Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft daarbij een driedelige taak. De Raad houdt toezicht op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken in de Stichting en staat de directie met advies terzijde. In de derde plaats vervult de Raad de rol van werkgever voor de directeur-bestuurder.

De directeur zet de strategische lijnen en heeft de dagelijkse leiding van het museum. Belangrijke besluiten, zoals over strategie, begroting, jaarrekening en financiering worden besproken met, en ter goedkeuring voorgelegd aan, de Raad van Toezicht.

De Stichting Stedelijk Museum Alkmaar onderschrijft de acht principes van de Governance Code Cultuur en past deze toe. De samenstelling, de verantwoordelijkheden en bevoegdheden en de onderlinge verhouding tussen de Raad van Toezicht en de directie zijn vastgelegd in de statuten van de Stichting Stedelijk Museum Alkmaar. De statuten van de stichting zijn in 2019 geactualiseerd en in lijn gebracht met de vernieuwde Governance Code Cultuur.

2022

Ook voor de Raad van Toezicht was 2021 een buitengewoon jaar. De zorg over de negatieve effecten van de coronacrisis en explosief stijgende energielasten en algehele prijsstijgingen noopte tot extra aandacht voor de bedrijfsvoering. De Raad van Toezicht zag erop toe dat ondanks de investeringen enerzijds en de stijgende exploitatielasten anderzijds de liquiditeitspositie van het museum niet in gevaar kwam. De Raad was verheugd te constateren dat het museum erin slaagde de Vaandeldrager van Rembrandt als enige museum in Noord-Holland te kunnen presenteren en dat er zoveel belang-

stelling was voor de tentoonstellingen dat de bezoekers zeer positief uitpakten.

De Raad van Toezicht van Stedelijk Museum Alkmaar heeft afgelopen jaar zesmaal vergaderd. De jaarrekening over 2021 is besproken in aanwezigheid van de externe accountant en goedgekeurd. Jaarrekening, begroting en jaarplan zijn behandeld en goedgekeurd. Ook de kwartaalrapportages van de directie zijn stelselmatig besproken.

Vanwege het verstrijken van de benoemingsperiode nam de Raad van Toezicht afscheid van voorzitter Gerrit Valk en vice-voorzitter Christel Portegies. Na een publieke wervingsprocedure kon Tillie van der Poel worden benoemd als nieuwe voorzitter van de Raad van Toezicht en Paul Verbruggen als vice-voorzitter.

Leden van de Raad van Toezicht

de heer G. Valk, voorzitter
t/m 31 oktober 2022

mevrouw M.A.M. van der Poel, voorzitter
m.i.v. 1 november 2022, benoemd t/m 31 oktober 2026

mevrouw C. Portegies, vice-voorzitter
t/m 31 augustus 2022

de heer P.G.M. Verbruggen, vice-voorzitter
m.i.v. 15 september 2022, benoemd t/m 14 september 2026

mevrouw J.L. Leenaars
benoemd t/m 31 december 2023

mevrouw C.A. Fodor
benoemd t/m 30 juni 2025

de heer B. Rutten
benoemd t/m 30 november 2023

Mila Haak, studente van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, maakt een podcast over Maria Tesselschade met o.a. stadsarcheoloog Nancy de Jong.

Organigram

Directie	
Patrick van Mil	Directeur-bestuurder
Staf	
Nadine Filarski	Medewerker Sponsorships en Begunstigers
Financiën en Bedrijfsvoering	
Peter Sieben	Hoofd Financiën en Bedrijfsvoering
Nathalie Overtoom	Bedrijfsadministrateur
Marja Boekel	Medewerker financiële administratie
Iris van Beusekom	Managementassistent
Cato Boerma	Personele Zaken
Publiekszaken	
Eva Groentjes	Hoofd Publiekszaken
Lars Munne	Communicatie en PR
Ilse Rus	Communicatie en PR
Cindy Beets	Medewerker Reserveringen
Museumcafé	
Evelien Zandbergen	Coördinator Museumcafé
Matthé Grent	Meewerkend voorman Museumcafé
Museumwinkel	
Marja Boekel	Coördinator Museumwinkel
Educatie	
Sara van Doorn	Educator
Savitri Bergraaf	Educator (project)
Vanessa Barberà	Museumdocent
Marjorie van Beekum	Museumdocent en rondleider
Meandre Carmio	Museumdocent
Renske Gerstel	Museumdocent en rondleider
Kathy de Groot	Museumdocent
Thomas Jansen	Museumdocent
Kitty Klaassen	Museumdocent

Dayenne Knol	Museumdocent
Maartje Kramer	Museumdocent
Rosina Loocks	Museumdocent
Floortje Portengen	Museumdocent
Gígja Reynisdóttir	Museumdocent
Julia van Zelst	Museumdocent
Laura Zieck	Museumdocent en rondleider
Gracia Blanker	Rondleider
Patricia Bracke	Rondleider
Riet van Dongen	Rondleider
Maja Drenthe	Rondleider
Ingrid Völke	Rondleider

Museale Zaken

Loet Schledorn	Hoofd Museale Zaken, plaatsvervangend directeur
Christi Klinkert	Conservator
Marjan van Heteren	Conservator 19e en 20e eeuw
Mark Ponte	Conservator
Juliet Harrison	Junior-conservator
Saskia van Altena	Junior-conservator
Sara Bletz	Projectleider Tentoonstellingen
Sanne Bruin	Registrar
Inge Jolijn Schoone	Registrar
Marten Jan de Bok	Gastconservator
Belle de Rode	Gastconservator
Imke Ruigrok	Gastconservator
Gary Schwartz	Gastconservator
Ilja Veldman	Gastconservator
Nelleke de Vries	Gastconservator
Hélène Webers	Gastconservator

Team Techniek

Sjoerd Appelman	Coördinator Techniek
Willem Kalsbeek	Medewerker Techniek

Team Ontvangst & Beveiliging

Natascha de Boer	Coördinator Team Ontvangst & Beveiliging
Hilco Panhuijsen	Adviseur veiligheid

Jacob de Boer	Dagcoördinator / Medewerker Ontvangst & Beveiliging
Bernadette Schmidt	Dagcoördinator / Medewerker Ontvangst & Beveiliging
Rob Verweij	Dagcoördinator / Medewerker Ontvangst & Beveiliging
John Valkering	Dagcoördinator / Medewerker Ontvangst & Beveiliging
Daisy van Amerongen	Medewerker Ontvangst & Beveiliging
Marianne Koenz	Medewerker Ontvangst & Beveiliging
Saskia te Lindert	Medewerker Ontvangst & Beveiliging
Sergio van der Neut	Medewerker Ontvangst & Beveiliging
Kevin Stienstra	Medewerker Ontvangst & Beveiliging

Vrijwilligers

Charlotte Afchard	Betty Kreuk
Annet van Baarsen	Olga Kruisbrink
Corinne Bakker	Adri Leek
Francis Blokpoel	Jos van de Lubbe
Anneke Bobeldijk	Femke de Moor
Joke Boots	Annet Onderwater
Wieke Bosch	Trijntje Osinga
Stans Bronkhorst	Greet Oudhoff
Rietje Bruschke	Brigitte Poulissen
Hetty Deinum	Joke Punt
Anja Dekker	Rika Rijnten
Herman Dibbets	Corry Schouten
Brigit van Diepen	Abdullah Senozan
Wil Doodeman	Elif Senozan
Toos Engeringh	Daniëlle Stam
Wilma Geel	Jenny Tonneman
Carlos Gonzales Nino	Jan Tromp
Loes Groen	Jan Willem Tuinman
Jetty Groeneveld	Marga Vedder
Nieke Hilbrants	Anke Verstraten
Ron Huijsman	Sissel de Vries
Paulien de Jong	William de Weert
Harry Jonkers	Jeroen Wisselo
Loek Kamp	Margriet van Woesik
Rosanne Kavelaars	Rebecca Wijker

Foto uit de serie #mijnstedelijkmuseumalkmaar waarin Alkmaarders vertellen over hun band met een collectiestuk. Bertje Doperwtje koos *Gezicht op Alkmaar vanaf het nog onbedijkte Schermeer uit 1638* van Hendrik Cornelisz Vroom.

Kerncijfers personeel in loondienst

<i>Aanstellingen</i>	
<i>gemiddeld aantal fte's in 2022</i>	24,84
<i>Personen in dienstverband per 31 december 2022</i>	
dienstverband onbepaalde tijd	24
dienstverband bepaalde tijd	5
dienstverband totaal	29
<i>Personeel per 31 december 2022</i>	
vrouwen	18
mannen	11
totaal	29
<i>Leeftijdsopbouw per 31 december 2022</i>	
t/m 29 jr	2
30 t/m 39 jr	3
40 t/m 49 jr	8
50 t/m 59 jr	12
60 t/m 64 jr	4
65+ jaar	0
totaal	29
<i>Gemiddelde arbeidsongeschiktheid</i>	
ziekteverzuim excl. zwangerschap	4,05%
zwangerschaps-/bevallingsverlof	0,00%
totaal ziek/zwanger in 2022	4,05%

Prijzuitreiking en eindfeest bij het VMBO-programma Curatorlab tijdens de Museumnacht.

Verkorte jaarrekening

Deze verkorte jaarrekening is ontleend aan het financieel jaarverslag 2022 van Stichting Stedelijk Museum Alkmaar. Bij de volledige jaarrekening 2022 van Stedelijk Museum Alkmaar is door De Hooge Waerder Register-accountants b.v. op 11 mei 2023 een goedkeurende controleverklaring verstrekt. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Organisaties-zonder-winststreven (RJ 640).

Staat van baten en lasten

in EUR	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Baten			
<i>Inkomsten museum</i>			
Entreegelden	342.254	234.000	144.365
Brutomarge winkel en café	121.974	76.400	52.127
Overige omzet	17.737	7.000	6.106
	481.965	317.400	202.598
<i>Fondsen, subsidies en sponsoring</i>			
Tentoonstellingen en projecten	399.231	335.250	81.803
Bijdragen restauratie en collectieverwervingen	–	–	1.271.363
Vrienden/Schutters/ Kring Bergense School	27.864	25.000	23.541
Sponsoring, giften en coronasteun	68.953	64.132	113.708
	496.048	424.382	1.490.415
<i>Subsidie Gemeente Alkmaar</i>			
Structurele subsidie	3.108.748	3.108.748	3.067.468
Vrijval reservering hogere premiedruk	–	–	–
	3.108.748	3.108.748	3.067.468
Totaal Baten	4.086.761	3.850.530	4.760.481

in EUR	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Lasten			
<i>Personele lasten</i>			
Personeel in loondienst	1.708.813	1.708.430	1.627.466
Uitzendkrachten/ overige tijdelijke inzet	228.935	196.780	144.287
Overige personeelskosten	115.703	132.100	99.833
	2.053.451	2.037.310	1.871.586
<i>Algemene lasten</i>			
Huisvesting	619.303	592.106	448.294
Kantoor- en organisatie	173.785	192.500	199.183
Marketing en communicatie	121.738	64.500	61.071
	914.826	849.106	708.548
<i>Collectie en tentoonstellingen</i>			
Tentoonstellingen en projecten	769.813	634.582	304.188
Aankopen museumcollectie	64.111	25.000	1.500.820
Overige museaal	136.046	148.000	108.238
	969.970	807.582	1.913.246
<i>Kapitaallasten</i>			
Afschrijvingen	159.019	155.732	334.448
Rente	8.742	19.855	13.417
	167.761	175.587	347.865
Totaal Lasten	4.106.008	3.869.585	4.841.245
Resultaat	-19.247	-19.055	-80.764
Mutaties continuïteitsreserve	68.651	9.145	45.505
Mutaties bestemmingsreserves	-111.278	-47.700	-98.295
Mutaties bestemmingsfonds	23.380	19.500	-27.974
Saldo	–	–	–

Cijfers 2022

Balans

in EUR

	per 31-12-22	per 31-12-21
Activa		
<i>Materiële vaste activa</i>		
Verbouwing en inrichting	76.709	46.777
Inventaris en ICT	101.176	119.302
Vernieuwing vaste opstelling	1.103.647	1.145.965
Activa in ontwikkeling	8.880	988
	1.290.412	1.313.032
<i>Voorraden</i>		
Voorraden winkel/museumkaarten	51.103	63.651
<i>Vorderingen: onderhanden projecten</i>		
Onderhanden projecten/ tentoonstellingen	-242.388	-434.213
<i>Overige vorderingen</i>		
Debiteuren	31.393	26.428
Omzetbelasting	83.490	-
Subsidiegevers en fondsen	550.245	899.875
Overige vorderingen	37.936	559.741
Vooruitbetaalde bedragen	38.519	29.305
	741.583	1.515.349
<i>Liquide middelen</i>		
Bank en kas	118.803	88.613
Totaal Activa	1.959.513	2.546.432

in EUR

	per 31-12-22	per 31-12-21
Passiva		
<i>Stichtingskapitaal</i>		
Continuïteitsreserve	476.816	408.165
Bestemmingsreserves	423.275	534.553
Bestemmingsfonds	47.314	23.934
	947.405	966.652
<i>Langlopende schulden</i>		
Gemeente Alkmaar	-	207.500
<i>Kortlopende schulden</i>		
Gemeente Alkmaar	207.500	415.000
Crediteuren	247.009	380.786
Loonheffing, pensioenpremies en PAWW	82.604	90.718
Omzetbelasting	-	82.342
Reserveringen vakantiegeld/-dagen	139.863	120.340
Nog te betalen bedragen	207.632	155.594
Vooruitontvangen schenkingen/subsidies	127.500	127.500
	1.012.108	1.372.280
Totaal Passiva	1.959.513	2.546.432

Verzelfstandiging, subsidiëring en begroting

Stedelijk Museum Alkmaar is op 1 januari 2014 verzelfstandigd. Museum-medewerkers die op 31 december 2013 bij de gemeente Alkmaar in dienst waren, zijn op 1 januari 2014 in dienst getreden bij Stichting Stedelijk Museum Alkmaar. Bij de verzelfstandiging van het museum zijn de vaste activa tegen boekwaarde per 1 januari 2014 van de gemeente Alkmaar overgenomen. Ter financiering van de overgedragen activa en passiva is een geldlening bij de gemeente Alkmaar afgesloten.

Voor 2022 is door de gemeente Alkmaar aan het museum een exploitatie-subsidie van € 3.108.748 toegekend. De gemeentelijke subsidie voor 2023 bedraagt € 3.179.636. De jaaruitkomsten in de jaarrekening zijn afgezet tegenover de bijgestelde begroting 2022 (vastgesteld op 14 april 2022). In deze begroting was een schatting opgenomen voor de nasleep van de coronapandemie voor de museumexploitatie in 2022.

Eigen en overige inkomsten museum

Het aantal bezoekers was in 2022 58.336 (2021 23.978) en daarmee hoger dan de 35.000 bezoekers waarmee is gerekend voor de batenbegroting. De vanaf het voorjaar gestegen bezoekcijfers hebben in juli een extra impuls gekregen door de presentatie van *De Vaandeldrager* van Rembrandt. De overstijging van de begrote inkomsten uit entreegelden met ca. € 108.000 is daarnaast ook toe te schrijven aan de hogere vergoeding voor bezoekers met een Museumkaart. De goede bezoekcijfers hebben ook gezorgd voor € 46.000 extra inkomsten in de museumwinkel en het museumcafé.

Coronasteun

Het Mondriaan Fonds heeft voor coronasteun in 2022 € 60.000 toegekend in het kader van de Compensatieregeling Coronacrisis Musea 7500+ bezoekers.

Personele lasten

De kosten van uitzendkrachten overstijgen de begroting met ca. € 32.000 vanwege de extra inhuur ten behoeve van trainingen die binnen het Team Ontvangst & Beveiliging zijn gevolgd en het invullen van een aantal tijdelijke vacatures. De overige personele lasten vallen bijna € 17.000 lager uit dan begroot, onder andere vanwege de gedaalde reiskosten door het toegenomen thuiswerken en de naar 2023 uitgestelde oplevering van de nieuwe bedrijfskleding.

Algemene lasten

De huisvestingslasten zijn in 2022 per saldo € 27.000 hoger dan begroot. Hierbinnen overschrijden de energiekosten vanwege de internationale energiecrisis de eerder reeds verhoogde begroting met € 66.000. De grote afhankelijkheid van het 24/7 actieve klimaatsysteem in het museumgebouw vanwege de kwetsbare kunstcollectie geeft het museum nauwelijks mogelijkheden om het energieverbruik substantieel te kunnen verlagen. Tegenover de gestegen energiekosten staat een incidentele kostenmeevaller van € 36.000, vanwege de naar 2023 uitgestelde ingangsdatum van de aanvullende huurovereenkomst betreffende de investeringen voor de brand- en inbraakbeveiliging.

De kantoor- en organisatiekosten onderschrijden de begroting met ca. € 19.000, voornamelijk vanwege de uitgestelde start van de online ticketverkoop, het gedeeltelijk doorschuiven van verdere ICT-implementaties naar 2023 en verder enkele kostenmeevallers op hetzelfde terrein.

De marketingkosten overstijgen in 2022 met € 57.000 de begroting. Binnen deze kosten zijn de niet begrote uitgaven opgenomen voor de campagne #Mijnstedelijkmuseumalkmaar, die oorspronkelijk zou worden gelanceerd bij de museale modernisering met de vernieuwde collectiepresentatie in het souterrain. Vanwege het verplaatsen van de modernisering naar 2024, is de campagne vervroegd. De campagnekosten worden gedekt door middel van een vrijval vanuit de bestemmingsreserve voor de museale modernisering. Verder zijn de marketingkosten hoger door de niet begrote deelname aan het Move The City-festivalweekend in Alkmaar-Noord, een gezamenlijk initiatief van de Alkmaarse culturele instellingen.

Collectie, tentoonstellingen en projecten

De kosten en opbrengsten van tentoonstellingen en projecten worden genomen in het jaar dat deze wordt gepresenteerd aan het publiek. De netto kosten hiervoor (de directe uitgaven voor tentoonstellingen en projecten, na aftrek van de bijdragen van derden) overschrijden de begroting 2022 per saldo met ca. € 72.000. De verlengde tentoonstelling *Allart van Everdingen* kent hierbinnen een kostenoverschrijding van ca. € 38.000 vanwege gestegen transportkosten, extra marketinginspanningen, een duurdere opening (corona-maatregelen), een extra zaal en de toerekening van eerder gemaakte onderzoekskosten. De niet-begrote kosten voor de stadscampagne bij *De Vaandeldrager* van Rembrandt worden zo goed als geheel gedekt door de niet-begrote financiële bijdrage van het Stimuleringsfonds 2022 van de gemeente Alkmaar. Verder wordt bij *Plantage Alkmaar* een overschrijding

verwacht, waarvan bijna € 20.000 aan 2022 kan worden toegerekend. Dit is het gevolg van de hogere kosten voor de inbegrepen beeldende kunst-opdracht, het extra inlijstwerk van bruiklenen en de noodzakelijke marketing-inspanningen. Daarnaast zijn twee voorgenomen toekomstige tentoonstellingen geannuleerd, waardoor de reeds gemaakte voorbereidingskosten in 2022 zonder begrotingsdekking zijn afgeboekt.

De tot eind mei 2022 doorlopende tentoonstelling *Allart van Everdingen* heeft voor financiële ondersteuning kunnen rekenen op Mondriaan Fonds, Fonds21, Prins Bernhard Cultuurfonds, Vereniging Rembrandt, de Samenwerkende Maritieme Fondsen en het Taqa Cultuurfonds. De tentoonstelling *Rudi van de Wint – Reis naar het Oneindige* heeft financiële ondersteuning ontvangen van de Provincie Noord-Holland, BPD Cultuurfonds, Mondriaan Fonds, BNG Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland, Taqa Theater De Vest/Grote Sint Laurenskerk, Zee van Staal, Stichting De Nollen, Schenkeveld Advocaten en een particuliere donatie. De tot en met maart 2023 doorlopende tentoonstelling *Plantage Alkmaar* is mogelijk gemaakt met de financiële ondersteuning van het Mondriaan Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland, Cultuureducatie Met Kwaliteit en de Kattendijke/ Drucker Stichting.

In 2020 is het educatieve participatieproject *Curatorlab* gestart, gericht op jongeren in het MBO-onderwijs. Hiervoor heeft Fonds21 een bijdrage toegekend van € 35.000. Vanwege de coronapandemie bestrijkt dit project uiteindelijk vier jaren (2020 t/m 2023) en is deze fondsbijdrage overeenkomstig toegerekend. Het in september 2021 gestarte tweede educatieproject genaamd *Curatorlab on Tour* bestrijkt drie schooljaren (2021 t/m 2024). Dit project wordt over de gehele looptijd gefinancierd door een bijdrage van € 270.000 van Fonds21, aangevuld met een eigen bijdrage van het museum van € 30.000.

De verwerving van nieuwe werken voor de museumcollectie overstijgt in 2022 de begroting met € 39.000. De gerealiseerde collectieaankopen worden gedekt door een vrijval vanuit de gelijknamige bestemmingsreserve. Jaarlijks wordt via de resultaatbestemming de bestemmingsreserve voor collectieaankopen door middel van een dotatie van € 25.000 verder gevoed, aangevuld met ontvangen donaties bedoeld voor collectieaankopen.

Binnen de overige museale kosten vallen de uitgaven voor restauraties in 2022 ruim € 8.000 lager uit dan begroot. De onderbesteding hangt samen met de naar 2022 uitgestelde en begrote restauratie van een schilderij van Matthieu Wiegman, waarvan de uiteindelijke kosten lager uitvielen.

Kapitaallasten

De rentelasten zijn per saldo € 11.000 lager dan begroot voor 2022, omdat de in de begroting opgenomen tweede geldlening, noodzakelijk voor de gehele museale modernisering waarvan de oplevering van de tweede, afrondende fase naar 2024 is uitgesteld, pas in 2023 wordt aangevraagd. In 2021 en 2022 zijn wel investeringen gepleegd, namelijk voor de eerste fase van de modernisering. Mede daardoor is de liquiditeitspositie van het museum tijdelijk verlaagd.

Jaarresultaat 2022

Het jaar 2022 wordt afgesloten met een negatief resultaat van € 19.247, voor de vrijval vanuit en dotaties aan bestemmingsreserves en -fondsen. In de begroting 2022 werd rekening gehouden met een negatieve uitkomst van ca. € 19.000. Het gerealiseerde resultaat wordt, naast de begrote vrijval ter dekking van de afschrijvingslasten van eerdere investeringen, verder als volgt bestemd:

- een vrijval van € 25.000 van een bestemmingsreserve voor de restauratie van een schilderij;
- de niet begrote vrijval van de bestemmingsreserve museale modernisering voor ca. € 25.000, ter dekking van de kosten van de corporate-campagne #Mijnstedelijkmuseumalkmaar;
- de vrijval van de bestemmingsreserve regionale educatie met € 12.500 als begrote eigen bijdrage voor het educatieproject Curatorlab on Tour;
- de dotatie aan de bestemmingsreserve aankopen voor de museumcollectie van € 25.750, met daarnaast een onttrekking van € 64.111 voor de gerealiseerde collectieaankopen in 2022;
- een dotatie van per saldo bijna € 24.000 aan het bestemmingsfonds Vrienden, Schutters, Kring Bergense School en Patronen, bestaande uit de in 2022 ontvangen bijdragen van de leden.

Na de mutaties van de diverse bestemmingsreserves resteert een positief eindresultaat van € 68.651 dat wordt toegevoegd aan de continuïteitsreserve van het museum. De continuïteitsreserve bedraagt met deze dotatie in totaal € 476.816. Hiermee wordt, nog meer dan met de begrote dotatie van € 9.145, voldaan aan de noodzakelijke versterking van het eigen vermogen van het museum, teneinde een grotere buffer te hebben voor onverhoopte tegenvallers in de fondsenwerving, onvoorzienbare kostenstijgingen in de energiekosten en de rest van de bedrijfsvoering. Verder dragen positieve resultaten bij aan de gewenste versterking van de liquiditeitspositie van het museum.

Bezoldiging bestuurder en toezichthouders

De directeur-bestuurder ontvangt een salaris op basis van schaal 15 van de Museum CAO (bruto € 102.845 in 2022) en neemt deel aan het Pensioenfonds ABP conform de premieberekeningswijze op basis van de standaardpremies en de ABP sectorclassificatie. De voorzitter en de leden van de Raad van Toezicht ontvangen in 2022 een vacatievergoeding van respectievelijk € 2.600 en € 1.750 en kunnen gemaakte reiskosten declareren. De bezoldiging van de directeur-bestuurder, toezichthouders en overige functionarissen blijft in 2022 onder het betreffende individuele WNT-maximum. Er zijn in 2022 geen ontslaguitkeringen betaald.

ANBI

Stichting Stedelijk Museum Alkmaar wordt sinds 22 november 2013 als een algemeen nut beogende instelling (ANBI) en ook als culturele ANBI aangemerkt. Het RSIN-nummer is 8534.07.769.

Colofon

Redactie

Mariëlla Beukers en Eva Groentjes

Uitgave

Stedelijk Museum Alkmaar

Canadaplein 1

1811 KE Alkmaar

+31 72 548 97 89

info@museumalkmaar.nl

stedelijkmuseumalkmaar.nl

Ontwerp

Mind Design, Amsterdam

Niels Schrader

Fotografie

Roel Backaert

Druk

Robstolk, Amsterdam

Binding

Patist, Den Dolder

Lettertype

Fabriga

Papier

120 grams Munken Lynx

Oplage

250 exemplaren

© 2023

Stedelijk Museum Alkmaar

**STEDEL'JK
MUSEUM
ALKMAAR**